

ADVOKATEN

RETSSIKKERHED · UAFHÆNGIGHED · INTEGRITET 03 2023

ADVOKAT I MEDIERNE
Tre garvede advokater giver gode råd om mødet med pressen.
Mette Crith Stage: "Jeg har et fint samarbejde med medierne."

HAVFRUESACEN
Advokat Martin Dahl Pedersen fortæller i Min Sag om, hvordan ytringsfriheden overtrumfede ophavsretten i Højesteret.

JURA NU OG I FREMTIDEN

Der er langt fra bøgerne på jurastudiet til virkeligheden på et advokatkontor, og derfor burde der være mere praktik under studietiden, mener advokatfuldmægtig Malahat Shahin.

ADVOKATEN 03 2023

Hvis man skal lave det her, er man nok nødt til at have en snert af blå blink i sig, men for mig er det også et område, hvor der er mange principielle ting på spil, fordi der er straf i den anden ende.

Side 38

5 LEDER

6+8 KORT NYT

10 TEMA:

JURA NU OG I FREMTIDEN

Helt grønne jurister er dygtige, men universiteterne kan med fordel skrue op for de fag, der forbereder dem til virkeligheden, mener flere advokatkontorer.

Aftagere, fuldmægtige og universiteter giver i dette tema deres syn på, hvordan jurauddannelsen bør være, og hvilken betydning uddannelsesreformen kan få.

26 ADVOKAT I MEDIERNE

Tre erfarne advokater fortæller om deres erfaringer med medierne, og hvordan de håndterer pressen.

34 RETSSIKKERHEDSSTAFET

Peter Kragh er forsvarsadvokat med speciale i udlændingeret. Han mener, at de mange ændringer på området udgør et retssikkerhedsmæssigt problem.

38 ADVOKATER SET UDEFRA

DR's retskorrespondent Trine Maria Ilsøe er uddannet jurist med en advokat i maven og mener, at advokater har en vigtig stemme, og at de har godt af at komme ud af juraboblen.

44 MIN SAG:

YTRINGSFRIHED VEJEDE TUNGEST I HAVFRUESAGEN

Et nederlag i byretten blev til et endnu større nederlag i landsretten. Men i Højesteret kom advokat Martin Dahl Pedersen og hans klienter Berlingske og Danske Medier ud som vindere.

50 CHRISTIANSBORG

Retsordfører for Inuit Ataqatigiit mener, at der er behov for handling nu, hvis det grønlandske retssamfund skal være tidssvarende.

52 RENE LINJER I BESTYRELSESLOKALET

Advokatrådets nye vejledning om advokater i bestyrelser gennemgår de mulige roller, advokater kan have i bestyrelser, og hvilken betydning de har for den juridiske regulering af advokatens bestyrelsesarbejde.

55 ADVOKATNÆVNET

Behandling af klager over kuratorer i Advokatnævnet.

58 BØGER

Kort og godt om ny faglitteratur.

“Jeg fik ikke en synderlig god ballast med fra studiet i forhold til, hvordan det er at arbejde med jura i den virkelige verden. Det fik jeg i stedet fra podcasten og mine studiejobs.” Side 17.

SIG DET, SÅ HELE
VERDEN KAN HØRE DET

*Stående hvidguldsring med 0,20 carat center brillant kr. 12.900,-
Stående guldguldsring med 0,40 carat center brillant kr. 28.500,-
Liggende hvidguldsring med 0,50 carat center brillant kr. 48.500,-*

HARTMANNS

Superior surprises

Støt Dansk Kræftforskningsfond

Vi støtter forskning, der sigter på at

- finde årsager til kræftsygdomme
- skabe bedre behandlingsmuligheder
- mindske bivirkningerne ved kræftbehandling
- udvikle forebyggende behandlingsmetoder.

Dansk Kræftforskningsfond, c/o Plesner, Amerika Plads 37,
2100 København Ø, Tlf. 33 12 11 33, Giro 655 00 29,
Danske Bank, reg. 3946, konto 394 63 63 618
www.dansk-kræftforsknings-fond.dk

4

Vi har 15 års erfaring med at optimere
advokatbranchens
IT-programmer

Beskyt jer mod cyberkriminalitet med
en IT-sikkerhedsløsning fra TD-K A/S

KOLOFON

Advokatsamfundet arbejder på politisk neutralt grundlag for borgernes retssikkerhed og for et velfungerende retssamfund. Vi fører tilsyn med alle landets advokater og sikrer derigennem advokaternes uafhængighed og integritet.

Advokatrådet er Advokatsamfundets bestyrelse og består af 15 advokater fra hele landet.

Advokatnævnet er en klageinstans, som er uafhængig af Advokatsamfundet, og som behandler klager over advokaters adfærd og salær.

ADVOKATEN 102. årgang udgives 4 gange årligt af Advokatrådet og er direkte kommunikationsorgan for cirka 8.400 advokater og advokatfuldmægtige. Magasinet tilgår endvidere Folketingets retsudvalg, domstolene, anklagemyndigheden og centraladministrationen.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør, presse- og kommunikationschef
Rasmus Holm Thomsen · rht@advokatsamfundet.dk
Redaktør **Isabel Fluxá Rosado** · ifr@advokatsamfundet.dk
Journalist **Nya Vecht** · nve@advokatsamfundet.dk &
Camilla Bergsagel Nielsen · cbn@advokatsamfundet.dk

ABONNEMENT (Priser er inkl. moms og forsendelse)

Indland 575 kr.
Studerende 375 kr.
Udlandsabonnement 600 kr.
Studerende i udlandet 400 kr.
Opsigelse kan ske med tre måneders varsel ved udgangen af en måned.

ANNONCER

Vendemus ApS

Vendemus.dk · 72 22 70 80 · kontakt@vendemus.dk

Layout Bilgrav Design Aps

Bilgrav.com · 40 30 00 75 · jan@bilgrav.com

Tryk Jørn Thomsen / Elbo A/S

Jto.dk · 76 37 60 00 · jto@jto.dk

Forsidefoto Jeppe Carlsen

Signerede artikler udtrykker ikke nødvendigvis redaktionens synspunkter. Redaktionen hæfter ikke for artikelmanuskripter, der er tilsendt uopfordret. Hvis redaktionen skulle have krænkede ophavsrettigheder, er dette sket ufrivilligt og utilsigtet. Retmæssige krav i denne forbindelse vil blive honoreret, som havde vi indhentet tilladelsen i forvejen.

Tilmeldt dansk oplagskontrol.

Medlem af Danske Medier.

Issn 0107-5616 issn 1901-4546 (online)

Magasinet er trykt med vegetabiliske farver på miljøgodkendt papir.

Alle advokater modtager link til onlineudgave af magasinet i nyhedsbrevet. Afmeld printudgaven af Advokaten på postkasse@advokatsamfundet.dk.

**ADVOKAT
SAMFUNDET**

Pressen som med- og modspiller

Af Martin Lavesen, formand for Advokatrådet

Pressen er ofte skydeskive i den offentlige debat og er udsat for kritik og sure kommentarspor på sociale medier.

I bund og grund er medierne bedre end deres ry. Jeg har stor respekt for den opgave, som journalisterne løser, og vi kan ikke klare os uden en fri og uafhængig presse, der går kritisk til værks over for magthavere. Pressen kaldes undertiden “demokratiets vagthund” eller “den fjerde statsmagt”. Sådanne titler er få faggrupper forundt, og medierne har da også et meget stort ansvar, de skal leve op til.

Jeg sidder selv i Pressenævnet og ser på nærmeste hold sager, hvor der er brud på god presseskik. De tilfælde skal naturligvis håndteres. Derudover er det vigtigt med en løbende debat om, hvordan medierne arbejder. Ikke mindst i forhold til dækningen af større retssager, som vi så det hen over sommeren. I et par konkrete, profilerede sager gik der for meget “breaking” og “gule bjælker” i den.

Virkemidler kendt fra sport med “optakt” og “live-dækning” fik fuld skrue, og den slags formgreb går i min optik dårligt i spænd med dækningen af retssager. Det førte også til kritik fra flere sider – hvor også flere advokater meldte sig – og forhåbentlig har det givet anledning til eftertanke på redaktionerne.

I følsomme sager, der omhandler grov personkriminalitet, står medierne sig bedst ved at skrue ned for virkemidlerne og det sensationsprægede. Retssager skal selvfølgelig dækkes, og de er væsentlige i vores samfund af mange grunde, men vi må insistere på, at de ikke gøres til clickbait og underholdning.

Medierne er – uanset om de kan lide det eller ej – med til at forstærke en folkestemning og risikerer desværre også at skabe en folkestol, når dækningen bliver personfikseret og skarpvinklet i et forsøg på at tiltrække læsere, seere eller klik.

Det gælder i øvrigt også dækningen om advokatundersøgelser, som igen i sommer har fyldt i mediebilledet, og hvor vi fra rådets side atter har måttet præcisere forskellen på en dom med “skyldige” og “frikendte” og en advokatundersøgelse, som i sin natur er noget ganske andet.

Som formand for Advokatrådet møder jeg mange journalister, og min oplevelse er, at de arbejder seriøst og med en høj integritet. Hvis man som advokat medvirker i interviews, skal man selvfølgelig være bevidst om, hvilken rolle medierne har – og hvad man indgår i. Men vi har også behov for – som advokatstand – at vi sætter vores faglighed i spil og stiller op og formidler den i medierne. Dette er en væsentlig grund til, at vi i Advokatrådet i de sidste par år har haft lidt “kant”.

I dette nummer af advokaten kan du møde DR's retskorrespondent, som fortæller om sit arbejde med at dække retssager og mødet med advokaten som kilde. Og du kan også læse om nogle af de advokater, som vi ofte møder i medierne. Min opfordring skal være: Lær af dem og følg deres eksempel – så vi viser, at vi som faggruppe har et væsentligt samfundsbidrag med vores viden og arbejde for folks rettigheder. ♦

ADVOKATSAMFUNDET ER MED TIL AT STÆVNE MYNDIGHEDER

Trods flere advarsler, underretninger og opfordringer om hjælp svigtede både Aarhus Kommune og Udenrigsministeriet deres ansvar og pligt til at gribe ind, da en dansk pige med somalisk baggrund i 2018 endte i genopdragelseslejr i Somalia. Nu stævner pigen, med støtte fra Advokatsamfundet og Justitia, de to myndigheder for ikke at have levet op til deres forpligtelser til at hjælpe.

"Hvis de danske myndigheder havde levet op til deres ansvar, var den dengang 16-årige Amal fra Aarhus måske ikke endt i genopdragelseslejren, og hun ville måske være kommet hurtigere hjem," forklarer pigens advokat, Jonas Christoffersen.

Sagen indgår i Advokatsamfundets og Justitias retssagsprojekt, og de to organisationer har fået støtte ved Dreyers Fond til at dække omkostningerne i forbindelse med sagen sammen med Borgerretsfonden.

1617

aktive advokater har
møderet for Højesteret

Beskyt advokater bedre mod trusler

Trusler og chikane er blevet en del af hverdagen for alt for mange advokater. Advokatsamfundet presser derfor fornyet på for at få lovgivningen ændret, så den bedre beskytter advokater. Konkret ønsker Advokatsamfundet, at advokater omfattes af straffelovens § 119. Den skærper straffen for vold og trusler begået mod personer, der handler i medfør af offentlig tjeneste eller hverv. Det vil sige anklagere, dommere med flere – men ikke advokater. Advokatsamfundet anser problemet for stigende, blandt andet fordi digitaliseringen giver mulighed for let at sende en besked på et socialt medie. Advokatsamfundet vurderer dog, at der er et stort mørketal i forhold til trusler mod advokater. For bedre at kunne danne sig et overblik over problemets omfang opfordrer Advokatsamfundet advokater til at henvende sig, når de oplever trusler eller chikane, så mørketallet kan blive afdækket, og der kommer et mere retvisende billede af, hvor mange advokater der reelt udsættes for trusler eller chikane.

1935 aktive danske advokatvirksomheder har under fem ansatte

182 aktive danske advokatvirksomheder har over fem ansatte.

1480 advokatvirksomheder er enkeltmandsvirksomheder.

Alle tal er fra juli 2023

Retssikkerheden skal styrkes i Grønland

Advokatrådet har igangsat et nyt projekt om retssikkerhed i Grønland. Det nye projekt vil overordnet fokusere på 'access to justice' for borgerne i Grønland med et særligt fokus på de sparsomt beboede områder, hvor balancen mellem høj faglighed og lokal tilstedeværelse af repræsentanter fra retssystemet kan være udfordret. Projektet skal afsøge, hvordan retssikkerheden for borgere i Grønland kan blive styrket. Det sker som opfølgning på et tilsvarende projekt fra 2016, begge realiseret med støtte fra Dreyers Fond.

EU-Kommissionen:

DANMARK SKAL STRAMME OP

Den fjerde årlige retssikkerhedsrapport fra EU-Kommissionen er udkommet i juli, og her fremgår det, at Danmark bør stramme op på fire punkter for ikke at give tab på retssikkerheden. Det første er, at der skal afsættes flere ressourcer til retsvæsenet, herunder domstolene. Nummer to er, at der skal være regler for 'svingdørssituationer', og hvornår politikere kan skifte job til for eksempel lobbyvirksomheder og dermed risikere interessekonflikter. Nummer tre handler om, at Danmark skal indsamle statistisk og data om korruptionssager. Og nummer fire handler om øget åbenhed i den offentlige forvaltning og bedre mulighed for at få aktindsigt. Rapporten konkluderer, at EU kom med de samme anbefalinger sidste år, men at intet er sket på området.

Berlingske 6. juli 2023

SJÆLLANDS BILAUKTION^{AS}
E T A B L E R E T I 1 9 7 4

SALG AF ALT I BILER, KØRETØJER OG PÅHÆNGSKØRETØJER FRA KONKURSBO, LIKVIDATIONER, DØDSBO ETC.

Sjællands Bilauktion kan hjælpe Jer med
et nemt og hurtigt salg til markedspris.

Vi kan bl.a. hjælpe med:

Afhentning

Klargøring

Opbevaring

Annoncering

Vurdering

Salg på offentlig auktion

"Send os adressen – så klarer vi resten."

Sjællands Bilauktion blev etableret i 1974
og er i dag landets største danskejede auktionshus for biler.
Hver onsdag afholder vi auktion, for såvel professionelle som private.

ELI: En legeplads for jurister

ELI, European Law Institute, er et juridisk netværk, som blandt andet arbejder for at fremme lovkvalitet i EU, og har nu fået egen nordisk hub. Den blev formelt konstitueret 30. august. Lederen af den nye nordiske del er Marie Jull Sørensen, lektor og ph.d. ved Juridisk Institut på Aalborg Universitet.

“Helt overordnet er European Law Institute, hvad jeg vælger at kalde en legeplads for jurister. Det er et uforpligtende netværkssamarbejde, som i stigende grad får status af at være en enhed, der byder ind på nye dagsordener, for eksempel grøn omstilling og digitalisering, og hvor vi ser på juran på de forskellige områder. Det har indtil videre foregået meget centralt i Europa og ikke så meget med stor nordisk deltagelse. Men vi er flere, der har fået øjnene op for ELI, som er innovativt og spændende og også usædvanligt i forhold til den traditionelle måde vi plejer at gøre det på i Norden.”

ERHVERVSMINISTER SIGER NEJ

På et samråd i Erhvervsudvalget 9. august afviste erhvervsministeren, at virksomheder skal have retskrav på kompensation under kommende epidemier. Det efterlader erhvervslivet med uklare rammer og forringet retssikkerhed, mener Advokatsamfundet.

Da Folketinget vedtog en ny epidemilov i 2021 mistede danske virksomheder deres retskrav på kompensation i situationer, hvor Folketinget beslutter at lukke landet ned, som det skete under corona-epidemien. Og står det til regeringen, skal der ikke etableres en ny lov, der giver virksomheder et sådant retskrav og regulerer rammerne for beredskabet og processen omkring kompensationer ved fremtidige nedlukninger. Det ærgrer Advokatsamfundets generalsekretær, Andrew Hjuler Crichton, der mener, det er en svækkelse af virksomhedernes retssikkerhed:

“Det manglende retskrav efterlader erhvervsdrivende i et juridisk limbo, hvor de erhvervsdrivende ikke ved, hvad de kan regne med. Det er problematisk, fordi et væsentligt kendetegn ved vores retssamfund er, at borgere og virksomheder ved, hvilke rammer og regler der gælder. Forudsigeligheden er vigtig, for at alle kan og tør handle.”

ET PRIVILEGERET LIV

Wagner-ekspert, forfatter og advokat Henrik Nebelong udgav 24. august sine erindringer med titlen *Et privilegeret liv*. Nebelong var venner med Henrik Stangerup, Elsa Gress og andre begavede bohømere, som holdt til på det ukonventionelle kunstnerkollektiv “Decenter” på Møn eller i Københavns indre by som “Eliten i Minefeltet”. Selvbiografien beskrives som et kalejdoskopisk tidsbillede af årene fra begyndelsen af 1940'erne til nutiden, som ikke lader tv-serien *Matador* meget tilbage. Den skildrer forfatterens opvækst i et konservativt københavnernghjem og hans gymnasie- og studietid på Københavns Universitet. En anden del af bogen er helliget de 35 år, hvor Nebelong virkede som advokat med kontorer i København og Berlin, og hans tid som chef for missionen i Kosovo for Advokater uden grænser.

Forlaget Bianco Luno

Ventetider ved straffesager øger kriminalitet

Når en straffesag trækker ud ved domstolene, øges mængden af ny kriminalitet, som den tiltalte dømmes for, inden for fem år. Det konkluderer en ny rapport fra Rockwool Fondens Forskningsenhed.

Lars Højsgaard Andersen, forskningsprofessor, kalder konklusionen “bekymrende” på flere måder.

“Et grundlæggende princip er, at borgere står lige for loven, men det gør de jo ikke, når deres sagsbehandlingstid er forskellig og alene påvirkes af det tidspunkt, deres sag skal igennem retssystemet. Det er et grundlæggende retssikkerhedsmæssigt problem. Dertil kommer bekymringen, at der også kommer flere ofre, når længere sagsbehandlingstid giver flere kriminelle forhold,” siger han.

Jyllands-Posten 8. august 2023

Et godt valg for den,
der ikke længere
kan vælge selv

Er du **væрге**, **formueforvalter** eller **husadvokat**?
Så kan Trolle Care være et godt og omsorgsfuldt
tilvalg for din klient.

Vi tilbyder privat sygepleje overalt i Danmark og
på alle tider af døgnet. Opgaverne spænder vidt,
men udgangspunktet er altid det samme: Vi
møder hvert eneste menneske med interesse og

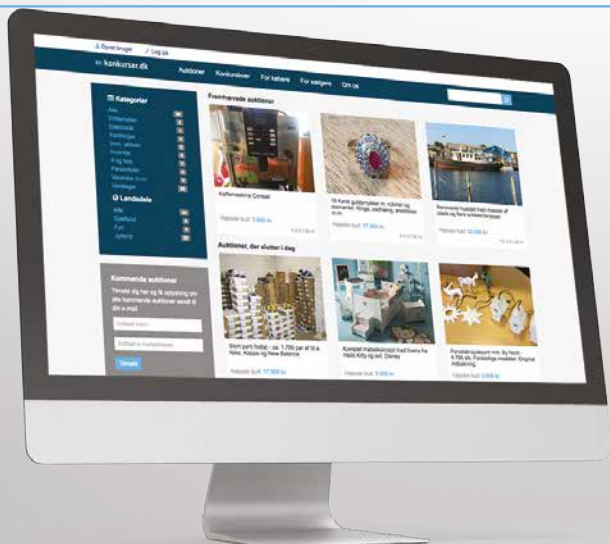
respekt, og når vi skilles, er det et bedre sted end
der, hvor vi trådte til. Vi vil ikke bare gøre vores
arbejde. Vi vil gøre en forskel.

Læs om alt det, vi tilbyder, på **trollecare.dk**,
eller ring til os på **+45 7027 2034**
og hør, hvordan vi kan hjælpe.

– der skal ikke så meget til

konkurser.dk

- Salg af konkursboaktiver på netauktion over 14 dage
- Over 60.000 potentielle køberemner
- Advokatfaglig baggrund med 15 års erfaring
- Vi står for hele salgsprocessen
- Afregning via vores klientkonto

Auktioner P/S

• Tlf. 39 29 19 00

• info@konkurser.dk

Strandvejen 60, 2900 Hellerup

NYE JURISTER MANGLER PRAKTISK FORSTÅELSE

Helt grønne jurister er dygtige, men universiteterne kan med fordel skrue op for fag, der forbereder dem til virkeligheden, mener flere advokatkontorer. Den nye jurauddannelse på SDU i Esbjerg tilbyder som noget nyt praktik på bachelordelen. Advokaten undersøger i dette tema, hvordan det går med jurastudiet i Danmark, hvad aftagerne efterspørger, og hvilken betydning uddannelsesreformen kan få.

2,8%

ER LEDIGHEDEN
FOR
NYUDDANNEDE
JURISTER

Tekst Camilla Bergsagel Nielsen og Isabel Fluxá Rosado Foto Jeppe Carlsen og PR

Nyuddannede jurister har en solid teoretisk ballast med sig fra jurastudiet, og i advokatbranchen er man overordnet godt tilfreds med kvaliteten af de nyudklækkede kandidater. Men det halter til gengæld med evnerne til at omsætte teorien til praksis. Sådan lyder konklusionen fra en række af de større advokatvirksomheder, som Advokaten har været i kontakt med.

“Studiet kunne forbedres, hvis undervisningen blev gjort mere praksisnær og case-baseret gerne i øget samarbejde med erhvervslivet. Det vil også være en gevinst for de studerende i forhold til deres fremtidige arbejdsliv, hvis der kommer fokus på kunstig intelligens, legal tech og mulighederne heri,” siger Anne Buhl Bjelke, partner og bestyrelsesforkvinde i Bech-Bruun.

Plesners ledende partner, Niklas Korsgaard Christensen, er enig:

“Jurauddannelsen giver færdiguddannede en god værktøjskasse som generalist, og det er ikke nogen hemmelighed, at advokatbranchen længe har efterspurgt forretningsforståelse og teknologisk viden ved de færdiguddannede kandidater.”

Ifølge Anne Buhl Bjelke er jurastuderende dygtige til research og den juridiske metode, men mindre gode til at omsætte det til brugbar rådgivning

i virkeligheden. Samtidig bemærker hun, at man ikke kan sætte lighedstegn mellem jurastudiet og en uddannelse til at blive advokat. Intern uddannelse og oplæring gennem samarbejde med erfarne advokater er afgørende i advokatfuldmægtigtiden for at kunne udfylde rollen som advokat.

“Det er ofte de personlige kompetencer, der kræver mest udvikling,” siger hun.

Advokatfirmaer, offentlige institutioner og en lang række virksomheder står klar med åbne arme for at tage imod nyuddannede jurister, da efterspørgslen på dem er stor. Dimittendledigheden for jurister er lav og på kun 2,8 pct. i en tid, hvor interessen for jurastudiet og antallet af studiepladser vokser. I 2023 er jurauddannelserne udvidet med en ny linje i Esbjerg under SDU, så der i Danmark nu er fem jurauddannelser, hvor der samlet er optaget 1.725 jurastuderende på bachelordelen. Det er en stigning på 19 pct. set over en tiårig periode.

Studiejobs hjælper

Når de jurastuderende har afsluttet jurauddannelsen, er de ifølge Peter Breum, ledende partner i Sirius Advokater, endnu ikke klædt godt nok på, men det bliver de, og særligt

studiejobs spiller en væsentlig rolle i forhold til kvalifikationerne.

“En nyuddannet jurist er ikke tilstrækkeligt udrustet til at blive advokatfuldmægtig på ansættelsestidspunktet, men vil have kvalifikationerne, hvis man investerer tid i at forklare, hvad juraen konkret skal anvendes til i forhold til sager eller sagsområdet. Det er afgjort et plus, at en advokatfuldmægtig har været på et advokatkontor som stud.jur.,” siger han.

Hos Gorrisen Federspiel kan ledende partner Martin André Dittmer mærke en stor forskel på, om der er studiejobberfaring eller ej:

“Det er en stor fordel for de studerende at tænke i at have et studiejob. Man får en god forståelse for, hvad det vil sige at være en del af en arbejdsplads. At have gode karakter er selvfølgelig godt, men det kræver også andre kompetencer at blive en dygtig advokat. Dem, som har arbejdet herinde som studerende, har en god evne til at tænke selvstændigt og forstå, hvad god rådgivning er.”

Han oplever, at det er en hård erkendelse for nogle advokatfuldmægtige, at de skal begynde forfra som fuldmægtig, selvom de var blandt de allerdygtigste på universitetet. Derfor er han

11

Det er ofte de personlige kompetencer, der kræver mest udvikling.

ANNE BUHL BJELKE

LEVER OP TIL FORVENTNINGERNE

Størstedelen af aftagerne, som ansætter jurister, mener, at de nyuddannede jurister præsterer som forventet på arbejdspladsen (65 pct.), mens 14 pct. mener, at de præsterer bedre end forventet. 10 pct. mener, at de nyuddannede præsterer dårligere. Blandt gruppen af aftagere, der svarer det, er der en overvægt af advokatfirmaer.

Kilde: Arbejdsmarkedets behov for juridiske kandidater, rapport fra februar 2020.

fortaler for, at jurauddannelserne forbereder de studerende endnu bedre på, hvad det vil sige at være på arbejdsmarkedet, og hvilke forventninger der er til dem som rådgivere. Det kunne for eksempel være i form af et øget fokus på erhvervsretlige fag samt vigtigheden af at skabe sig et netværk, og hvordan man gør det.

Det er der dog ikke enighed om blandt alle arbejdsgivere, der står klar til at ansætte nye jurister. Hos Justitsministeriet mener HR-chef Trine Dahl, at universiteterne allerede har været lydhøre i forhold til aftagernes kritik af, at der mangler forretningsforståelse og indsigt i rådgivningsrollen.

“Jeg synes, der er sket et lille skred på jurauddannelserne, fordi de har lyttet for meget og bevæger sig væk fra kernekompetencerne for at få mere projektledelse, forretningsforståelse eller lignende med. Det ser jeg som spild af plads på uddannelsen, fordi uddannelserne ikke for alvor kan lære dem det. Vi vil hellere have, at de holder fokus på de klassiske juridiske fag. Og så skal vi nok lære dem alt det andet,” siger Trine Dahl, som er en del af aftagerpanelerne for jurauddannelsen på Københavns Universitet, Aarhus Universitet og Syddansk Universitet (SDU), og slår fast:

“Universiteterne har virkelig stærke juridiske kræfter, som giver de studerende gode faglige juridiske kompetencer. Og det er dér, vi i Justitsministeriet mener, at de bør holde fokus.”

Bruun & Højles ledende partner, Christian Johansen, er til dels enig i den vurdering.

“Overordnet set, så skal universiteterne have fokus på det, som de er

gode til, nemlig den teoretiske grunduddannelse på et højt niveau, som er nødvendig for at blive en god jurist og – i vores tilfælde – for at arbejde som advokatfuldmægtig. Det er den vigtigste forudsætning for at blive en god advokat,” siger han.

Han mener, at kvaliteten af jurauddannelsen er steget:

“Overordnet set synes vi, at uddannelsen er blevet bedre. Vi kan se, at der er forskellige tilgange, afhængigt af hvor i landet man har taget sin juridiske eksamen, men generelt oplever vi, at der er et øget fokus dels på internationale forhold og dels på at supplere teori og faglighed med tiltag, der understøtter de studerendes konkrete anvendelse af regler, retsprincipper og grundlæggende hensyn.”

Christian Johansen ser samtidig, at en øget brug af processpil og andre praktiske øvelser ville være en god måde at træne den kreativitet, som advokatfirmaets klienter efterspørger i den daglige rådgivning.

“Vi tror på, at kombinationen af uddannelse og job som enten student eller stipendiat giver et godt fagligt udgangspunkt, hvorfor det også er vigtigt, at studierne kan tilrettelægges, så der er tid til at arbejde ved siden af,” siger han.

AI kræver fokus

Hos DLA Piper er det væsentligste ifølge ledende partner Martin Lavesen, der også er formand for Advokatrådet, at de fuldmægtige har styr på den juridiske metode – altså evnen til at gennemgå faktum og på den baggrund komme med en juridisk vurdering – og at de er grundige.

“Jeg synes, at de jurister, der kommer

ud af universitetet, er dygtigere, end jeg var i sin tid. En af de afgørende forskelle er, at der er et øget fokus på at sætte juraen i kontekst og på at samarbejde i teams. Begge kompetencer er væsentlige i overgangen fra studiet til arbejdet i en advokatvirksomhed,” siger Martin Lavesen, som også er en del af aftagerpanelet for jurauddannelsen på Københavns Universitet.

Et vigtigt område, han mener, jurauddannelserne skal fokusere på i forhold til arbejdsmarkedets behov i fremtiden, er kunstig intelligens (AI).

“Der sker i øjeblikket en transformation af den juridiske branche, hvor indførelsen af AI-baserede løsninger, der kan gennemlæse, redigere, monitorere og generere juridiske dokumenter, er et godt eksempel.”

Martin Lavesen påpeger, at selvom man umiddelbart kan se udviklingen som en trussel, der vil tage brødet ud af munden på de advokatfuldmægtige, så kommer den med lige så mange muligheder.

“Det kræver dog en god forståelse af teknologierne og en innovativ tankegang for at udnytte mulighederne. Læg dertil forretningsforståelse, som er afgørende for, at vi bruger teknologien dér, hvor den giver størst værdi. Det er kompetencer, der godt kan indarbejdes på uddannelsen.”

Jens Bødtcher-Hansen, ledende partner hos Poul Schmith/Kammeradvokaten anser også kunstig intelligens som det store springende punkt lige nu, som uddannelserne også er nødt til at tage højde for.

“Det er klart, at det skal integreres i undervisningen. Det er der ingen vej udenom. Men jeg er ret sikker på, at de allerede nu er på den bold.”

68%

AF DE NYE
JURASTUDERENDE
ER KVINDER

Han er ligeledes en del af aftagerpanelet for jurauddannelsen i København, og han mener, at universiteterne lytter til aftagerne.

“Jeg har haft en virkelig god dialog med blandt andet Københavns Universitet, og meget af den udvikling af studiet, vi har anbefalet, er implementeret i meget vid udstrækning. Det kan vi blandt andet se i forhold til digitalisering. Tidligere var det sådan lidt, ‘at nu skal vi have et fag, der handler om digitalisering’. Nu er digitalisering integreret i alle fag. Jeg synes faktisk, at universitetet har lyttet til det, vi har efterspurgt og flyttet sig. Samtidig bliver undervisningen mere og mere case-baseret, ligesom man opfordres til at deltage i processpil.”

Bevar uddannelseslængden

Regeringen indgik i slutningen af juni en politisk aftale om en uddannelsesreform med en ambition om, at ti procent af kandidatuddannelserne skal forkortes fra to år til et år og tre måneder i 2028, samtidig med at ti procent samme år skal starte på en erhvervskandidat i stedet for den traditionelle toårige kandidatuddannelse. En mulighed, som også er tilstede på jura nu. Den er pt. tilrettelagt, så den tager fire år i kombination af deltidsstudie og ansættelse i en virksomhed.

Derefter skal yderligere fem procent optages på en erhvervskandidatuddannelsen i 2030 og 2032.

Det er i skrivende stund ikke afgjort, hvilke uddannelser der bliver påvirket. Det skal et kandidatudvalg komme med sit bud på. Advokatkontorerne er dog bekymrede over, at der kan være udsigt til, at der bliver skåret i jurauddannelsen.

“Det er væsentligt, at vi fastholder det kvalitetsniveau, vi har på jurauddannelsen, og deri ligger også, at kandidatuddannelsen på jura fastholdes som toårig, når det nedsatte kandidatudvalg til efteråret kommer med forslag til den fremtidige udformning af kandidatuddannelserne,” siger Martin Lavesen.

Jens Bødtcher-Hansen mener også, at uddannelsen har den rette længde:

“Uddannelsen skal sikre, at man kommer ud med en bred vidensbase, kan se sammenhænge på tværs og samtidig evner at gå i dybden indenfor det enkelte område. Det tager tid at opnå de kompetencer. Sådan er det bare. Derfor skal man ikke alene afholde sig fra at skære på længden. Man skal også tilbyde flere konfrontationstimer,” siger han.

Dygtige jurister

Uanset variationerne af fag og ønsker

om mere eller mindre praktik under studietiden, så er der bred enighed om, at de nye jurister er dygtige.

“Generelt er vi faktisk rigtigt tilfredse med dem, vi modtager fra cand. jur.- og også fra cand.merc. jur.-uddannelserne. De er meget dygtige, og der er en positiv progression. De er for eksempel vanvittigt dygtige til at formidle ting,” siger Jens Bødtcher-Hansen, der også betoner vigtigheden af, at de unge kommer ud med et solidt teoretisk fundament, som man så kan bygge videre på.

I Justitsministeriet er Trine Dahl heller ikke bekymret for kvaliteten af jurauddannelsen, så længe der er fokus på de klassiske fag.

“Jeg er totalt fan af de unge jurister, både de ekstroverte og de introverte. De er søde, dygtige og ordentlige. De har masser af praktisk erfaring, og vi klapper i hænderne, uanset om de har haft studiejob på et advokatkontor eller i Føtex i Aarhus eller Aalborg, hvor der ikke er ligeså mange faglige studiejobs. Et alternativt studiejob kan give en helt anden robusthed. De skal vide, at de er eftertragtede, og man behøver altså ikke at have superkræfter for at komme herind. Vi skal nok lære dem alt det, de har brug for at vide. ♦

13

Jeg synes, at de jurister, der kommer ud af universitetet, er dygtigere, end jeg var i sin tid.

MARTIN LAVESSEN

Virkeligheden med jura kan være et chok

Jurastudiet har dannet et godt fundament for uddannelsen til advokat, men der måtte godt være mere praktik, der forbereder de studerende til at anvende juraen, mener advokatfuldmægtig Malahat Shahin.

Malahat Shahin er ofte blevet overrasket over, hvordan juraen og det teoretiske fundament fra jurastudiet bliver anvendt i praksis. Derfor har hun også en opfordring til de juridiske fakulteter på universiteterne.

“Det ville være godt, hvis selve jurastudiet var lidt mere praktisk orienteret. Generelt har jurastudiet et højt fagligt niveau, og teorien er jo meget vigtig for vores arbejde, men hvis man kunne blande den lidt mere med, hvordan det foregår i den virkelige verden, så ville det være endnu bedre. Nogle gange kan jeg godt blive lidt chokeret over, hvor forskelligt det er i virkeligheden, i forhold til det der står i bøgerne,” siger hun.

Malahat Shahin blev uddannet jurist i sommeren 2022 fra Aarhus Universitet og har nu været advokatfuldmægtig i et år. Hun er under uddannelse hos Sirius advokater, hvor hun primært arbejder med M&A (virksomhedsoverdragelser) og selskabsret.

Det var helt tilbage i gymnasiet under et projektarbejde om menneskerettigheder og ytringsfrihed, at hun opdagede, at jura var den rigtige vej at gå, men der gik noget tid på selve jurastudiet, før hun var klar over, hvilket speciale der trak.

“Jeg vidste dog tidligt, at jeg gerne ville være advokat, for så kunne jeg forklare folk om deres grundlæggende rettigheder. På jura startede jeg med at interessere mig for strafferetten. Jeg havde studiejob hos Statsadvokaten i

Viborg, hvor jeg arbejdede tæt sammen med anklagerne, og det var utroligt spændende. Men med tiden fik jeg flere og flere formueretlige fag på bacheloren. Det gjorde, at min interesse bevægede sig fra strafferetten over mod de formueretlige fag,” fortæller hun.

Praktik viser vejen frem

Malahat Shahin sørgede selv for at få praktisk erfaring under jurastudiet. Først med studiejob hos Statsadvokaten i Viborg og senere et praktikophold som en del af kandidaten på advokatkontor i Aarhus, hvor hun arbejdede med fast ejendom.

“Jeg havde nogle veninder, der var medicinstuderende, som havde meget mere praktik på deres studie, og det ville jeg også. Jeg fik derfor et studiejob, hvor jeg kunne praktisere juraen. Desuden valgte jeg et projektorienteret forløb (praktikophold) på

kandidaten. Det overraskede mig, at mange af de advokatfirmaer, som praktiserede de formueretlige fag, ikke udbyød praktikophold.”

Det gjorde hende mere sikker på, hvilken slags advokat hun ville være, og hvad der ventede som advokatfuldmægtig.

“Jeg lærte mere om, hvordan tingene bliver gjort, og hvad der forventes af én, herunder i forhold til det ansvar, man får. Det var det, der gjorde, at jeg blev mere sikker på mit valg. Efter at have arbejdet hos statsadvokaten, hvor jeg fik indblik i, hvordan anklagere arbejder, blev jeg i tvivl om, det nu var det, jeg ville. Havde jeg nu valgt rigtigt? Mit praktikophold afklarede for mig, hvilken retning jeg ville bevæge mig hen imod og dannede grobund for mit karrierevalg, og det er jeg virkelig glad for, at jeg fik gjort,” fortæller Malahat Shahin.

Bøger er ikke nok

Den praktiske del af juraen har vist hende, at ikke alle svar findes i bøgerne.

“Der har været flere episoder som advokatfuldmægtig, hvor jeg har tænkt, ok - det vidste jeg ikke. Eller det har jeg forstået på en helt anden måde, for det var sådan, vi lærte det ud fra bøgerne. Jeg har altid lagt en stor indsats i at læse på studiet for at få en god grundforståelse af juraen. Mit råd til andre er derfor, at eftersom man ikke får muligheden for at afprøve juraen i praksis under selve studiet, kan man med

Det overraskede mig, at mange af de advokatfirmaer, som praktiserede de formueretlige fag, ikke udbød praktikophold.

fordel finde sig et studiejob. Det hjalp mig med at få klarlagt, hvad jeg ville.

Da Malahat Shahin var færdig med studiet, vidste hun nogenlunde, hvad hun kunne forvente i sit forestående arbejdsliv.

“Man er dog ikke fuldt klædt på til, hvad arbejdet med juraen vil bringe med sig, da juraen på flere punkter fungerer anderledes på et advokatkontor end i læsesalen. Det giver derfor god

mening, at når man som mig gerne vil være advokat, påbegynder en treårig advokatuddannelse som fuldmægtig.”

Med et grundigt fundament i bagagen og nu et år som fuldmægtig ser Malahat Shahin frem til at fortsætte advokatuddannelsen.

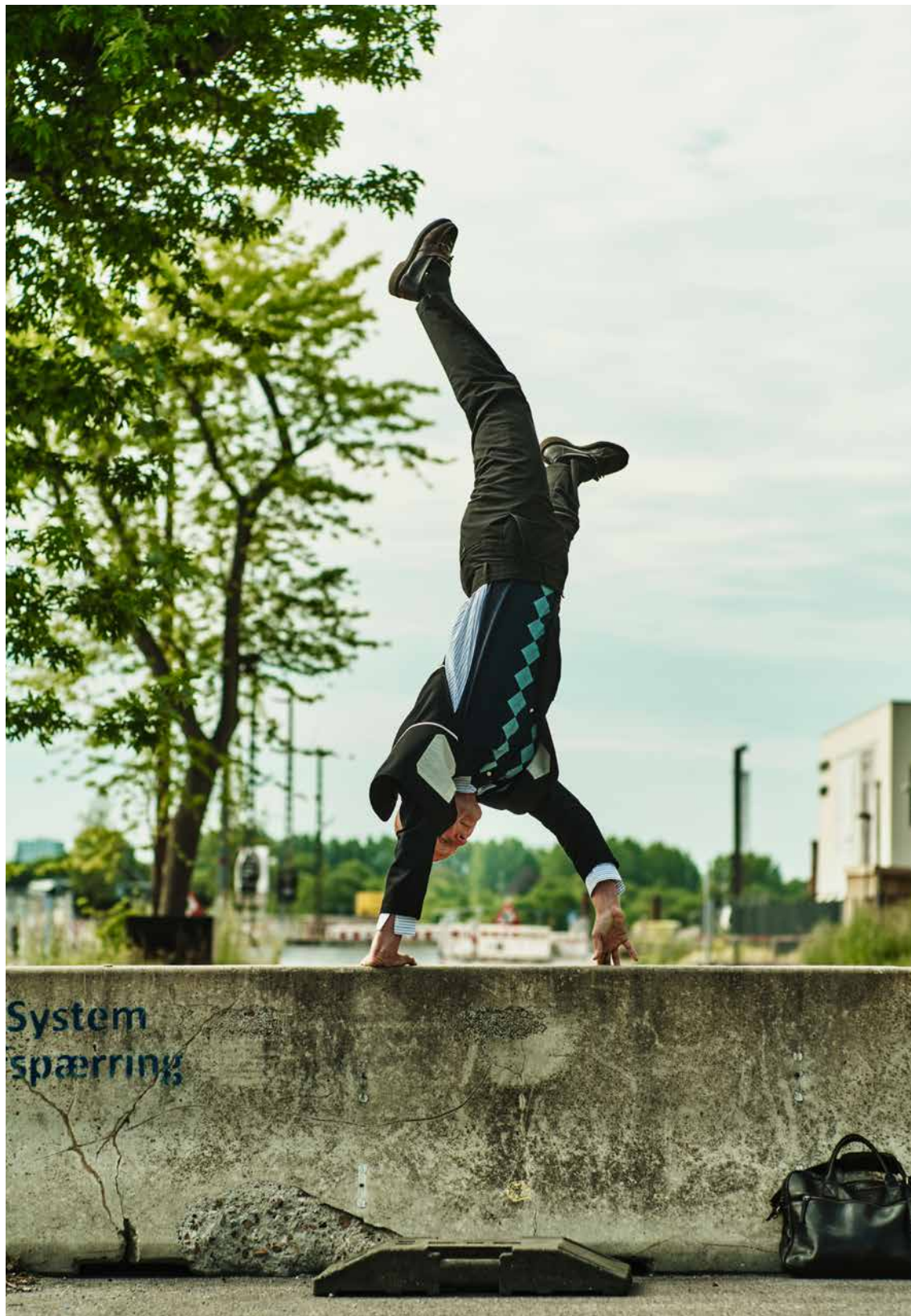
“Indtil videre er min uddannelse foregået hos firmaet, hvor jeg hjælper med forskellige ting, blandt andet sagsbehandling, klientkontakt og møder, og

jeg får indblik i sagerne. Sirius advokater går meget op i, at der skal være en god balance mellem arbejde og privatliv, og det kan jeg godt lide. Samtidig ved jeg også, at hvis vi har en hastesag, som kræver, at man arbejder ekstra, så gør man det i en periode, og det kan jeg også godt lide. Der er en god fleksibilitet. Nu glæder jeg mig også til næste del af uddannelsen, når jeg skal tilbage på skolebænken.” ♦

JACOB BARCKMANN

Advokatfuldmægtig hos Advokatfirmaet Erbil G.E. Kaya

Podcast gav det, studiet manglede

Gennem sin podcast og sine studiejobs fik Jacob Barckmann en bedre forståelse af den praktiske virkelighed, der venter efter jurastudiet. En sådan forståelse var ifølge ham en mangelvare på studiet.

Elitegymnastik fyldte meget gennem Jacob Barckmanns opvækst. Adskillige timer gik hver uge på træning, og som en del af landsholdet fik han endda en guldmedalje om halsen til et europamesterskab i springgymnastik. Han konstaterer selv, at han altid går helhjertet ind i det, han laver. Hen mod afslutningen af gymnasiet lagde han gymnastikken på hylden for at gøre plads til et socialt liv som ung med fester, hvilket elitesporten forhindrede. Men der opstod et slags tomrum.

“Det lå naturligt for mig at finde noget andet at gå vældig meget op i. Det blev så strafferet, som jeg har brugt meget tid på at udforske blandt andet gennem den podcast, jeg producerede i de sidste to år af jurastudiet,” fortæller Jacob Barckmann, som er cand. jur. fra Københavns Universitet og advokatfuldmægtig hos Advokatfirmaet Erbil G.E. Kaya på sit første år.

Podcasten Forbrydelse og Moral tog fat på moralske og etiske dilemmaer i arbejdet med det strafferetlige system. Ud over podcasten havde han studiejobs hos flere advokatfirmaer.

“Jeg fik ikke en synderlig god ballast med fra studiet i forhold til, hvordan det er at arbejde med jura i den virkelige verden. Det fik jeg i stedet fra podcasten og mine studiejobs. Gennem podcasten fandt jeg min vej gennem et enormt teoretisk og bogligt studie, da det gav en god indsigt at tale med advokater og andre aktører om, hvordan det er at være en del af de forskelligartede straffesager.”

Tog selv initiativ

Jacob Barckmann er glad for, at han var meget opsøgende i forhold til at få en praktisk forståelse af juraen og særligt strafferetten

“På jurastudiet er der i høj grad en konkurrencekultur og en jagt efter høje karakterer. Det kan gå over

overskuddet til selv at være opsøgende. Hvis man kun har den teoretiske ballast, er det nok ikke altid lige sjovt at komme ud til en virkelighed, der er meget praktisk. Det var det heller ikke altid for mig, selvom jeg havde fået et indblik i, hvordan jura er i praksis,” siger Jacob Barckmann og understreger:

“Jeg forstår godt, at vi som jurister skal have vores teoretiske, juridiske fundament i orden. Jeg tror bare samtidig, at vi ville blive langt bedre jurister, hvis vi fik en bedre forståelse af den virkelighed, der møder os bagefter.”

Han konstaterer samtidig, at en positiv effekt af et meget teoretisk studie er, at han er hurtig til at læse og orientere sig i omfattende sagsmateriale. Selve indholdet i undervisningen er ifølge ham up to date.

“Underviserne anvendte den nyeste praksis. I faget immateriel ret blev vi eksempelvis undervist i, hvem der havde rettighederne, hvis en robot stod bag et kunstværk, så på den måde er jurastudiet tidssvarende.”

Kastet ud i det

Før Erbil Kaya, som Jacob Barckmann havde mødt i forbindelse med podcasten, tilbød ham en stilling som advokatfuldmægtig, var han anklagerfuldmægtig i et år. Selvom han inderst inde længe havde vidst, at han ville være forsvarer, var han blevet anbefalet at runde anklagemyndigheden for at få en solid erfaring i at møde i retten. Og det var der i den grad brug for, da han som anklagerfuldmægtig oplevede at komme på dybt vand netop på grund af manglende praktiske færdigheder.

“Hos anklagemyndigheden fik jeg min første retssag inden for den første uge. Jeg havde stort set ingen oplæring fået i, hvordan jeg skulle afhøre et vidne. På studiet havde jeg intet lært

om, hvordan man for eksempel afhører en forurettet, som sidder og græder nede i retten. Jeg ville ønske, at der på studiet var nogen, der havde givet mig nogle bedre redskaber, så jeg var bedre forberedt i forhold til at håndtere alle mulige menneskelige problemstillinger,” siger Jacob Barckmann.

Dog snusede han lidt til praktikken med et valgfag, der hed ‘Straffesagen – praktik og procedure’, hvor han fik mulighed for at procedere og afhøre.

“Jeg var en del af en lillebitte procentdel, der havde det fag. Faget var jo ikke obligatorisk, og det er min anke ved studiet. Hvis man vil have bare lidt praktiske færdigheder med fra studiet, så er det fuldstændig op til den enkelte.”

Med forbehold for, at nogle fag måske allerede rummer de forslag, han har, fordi der kan være forskel på fag og undervisere, så ser han løsninger som at gøre de enkelte fag mere praktisk orienterede ved eksempelvis at indføre ture i retten og hive dage ud til processpil med fiktive retssager. Desuden er han fortalende for, at jurastudierne indfører obligatorisk praktik i minimum et halvt år.

“Selvom mange studerende er gode til at opsøge den praktiske del selv, havde jeg bestemt også medstuderende, som afsluttede studiet uden at have fået et praktisk indblik i juraen. For at blive en dygtig jurist kræver det erfaring.” ♦

Pas godt på jurastudiet

– der er rift om de studerende

Muligheden for frivillig praktik eller udlandsophold vil blive indskrænket eller forsvinde helt, og færre vil have studiejobs ved siden af. Det er nogle af de konsekvenser, flere af universiteterne ser, hvis en nedskæring af jurauddannelsen bliver en realitet. De mener, at jurastudiet i sin nuværende form klæder de studerende godt på.

Det vil være et tab for de jurastuderende, hvis kandidatuddannelsen i jura bliver beskåret som led i politikernes planlagte reform af kandidatuddannelserne. Sådan lyder meldingen fra universiteternes juridiske institutter. De vurderer, at en reduktion af den i dag to år lange kandidatuddannelse for en gruppe af de studerende vil ske på bekostning af de dele af uddannelsen, der giver dem noget mere end kun det teoretiske fundament.

“Hvis jurauddannelsen med uddannelsesreformen bliver beskåret, vil nogle af de elementer, vi har i uddannelserne i dag, som for eksempel den frivillige mulighed for at komme i praktik eller til udlandet, forsvinde eller blive kraftigt minimeret. Det er muligheden for at specialisere sig, der bliver skåret væk, og det har betydning for de kompetencer, de studerende i sidste ende kommer ud med, og det bliver på den baggrund også et tab for arbejdsgiverne,” siger Hanne Søndergaard Birkmose, institutleder på SDU's juridiske institut.

Regeringen havde i sit udspil lagt op til, at op mod 50 procent af kandidatuddannelserne skulle forkortes, men i en politisk aftale fra juni landede tallet på 10 procent, samtidig med at en del af de kandidatstuderende skal tage en erhvervskandidat i stedet.

Et nedsat kandidatudvalg skal komme med et oplæg til, hvilke uddannelser reformen skal omfatte, og hvordan en erhvervsrettet kandidatuddannelse kan se ud.

Torsten Iversen, institutleder på Juridisk Institut på Aarhus Universitet, mener, at det er svært at konkludere præcist, hvad uddannelsesreformen vil betyde, før kandidatudvalget har afsluttet sit arbejde, men er enig i, at elementerne uden for kerneundervisningen vil være i fare:

“Der er risiko for, at muligheden for at få et udlandsophold eller et projektorienteret forløb med praktik ryger, fordi meget andet skal nås på den komprimerede tid. Mange af vores studerende har studiejobs, og det har de måske ikke overskud til, hvis kandidatuddannelsen bliver forkortet til godt et år.”

Prodekan for Københavns Universitets juridiske fakultet, Liselotte Madsen, er enig:

“For os at se er kandidatuddannelsen i jura meget velfungerende, som den er nu. Der er plads til, at man kan have et studiejob, hvor de studerende kan snuse til, hvordan jura er i praksis, og om de for eksempel vil gå efter en karriere i advokatbranchen eller i et ministerium. Der er plads til at tage et praktikforløb og udlandsophold, hvilket vi ved, at aftagerne er glade for. Det vil der ikke være plads til, hvis uddannelsen bliver forkortet. Det vil være en forringelse af uddannelsen og dermed de nyuddannedes kompetencer.”

At jurauddannelserne i dag fungerer godt, bakker de nyuddannede jurister op om ifølge Danmarks Studieundersøgelse, som Uddannelses- og Forskningsministeriet står bag. De forskellige jurauddannelser scorer omkring fire på en skala fra et til fem, hvor nyuddannede har vurderet, hvor uenig eller enig de er i, at uddannelsen har rustet dem godt til det job, de varetager, og at der er overensstemmelse mellem det, de har lært på uddannelsen, og de kompetencer, arbejdsgiveren efterspørger.

Ifølge rapporten Arbejdsmarkedets behov for juridiske kandidater, som er udarbejdet af Højbjerg Brauer Schultz for Det Juridiske Fakultet ved Københavns Universitet, mener langt størstedelen af de virksomheder og offentlige institutioner, som ansætter jurister, at de nyuddannede jurister lever op til forventningerne. Grundholdningen blandt arbejdsgiverne er overordnet set, at de nyuddannede får et solidt teoretisk fundament med fra jurauddannelserne.

Mere fri leg

Den teori, de jurastuderende får med sig fra studierne, er mere eller mindre den samme, uanset hvilket universitet de kommer fra. Liselotte Madsen, som har arbejdet på universiteterne i Aalborg og Aarhus, før hun kom til Københavns Universitet, fortæller, at bacheloruddannelserne på samtlige jurauddannelser minder

1725

ER OPTAGET PÅ JURA I 2023
DET ER EN STIGNING PÅ 19%
OVER EN TIÅRIG PERIODE

meget om hinanden:

“De er så ens, at man uden problemer kan tage en bachelor i Aalborg og en kandidat i København eller omvendt. Vi er grundlæggende enige om, hvilke fag der skal ligge på bacheloruddannelsen. Men vægtningen af fag kan godt være forskellig.”

Som eksempel nævner hun, at Aarhus har en tungere vægtning af formueret, mens Københavns Universitet er en tand mere mangfoldig i forhold til udvalget af fag på bachelordelen.

“Jurauddannelserne er indrettet sådan, at det meste af bacheloruddannelsen består af obligatoriske fag, som er grundkernen i, hvad en jurist skal kunne. På kandidatdelen er der mere fri leg i forhold til, hvad den enkelte studerende ønsker,” forklarer Liselotte Madsen.

Hun fortæller, at jurauddannelsen på Københavns Universitet løbende arbejder med udvikling af selve uddannelsen og udbuddet af fag, og at det juridiske fakultet mindst hvert halve år er i dialog med sit aftagerpanel, der består af repræsentanter fra

advokatfirmaer, ministerier og andre, der ansætter jurister.

“Selve grundstammen har været den samme i mange år, men de fag, der udbydes, har forandret sig meget over tid særligt på kandidatdelen på baggrund af de aktuelle samfundsudfordringer, der opstår. Det gælder for eksempel klimaret, som er kommet meget i fokus. Vi forholder os hele tiden til den verden og det samfund, vi befinder os i lige nu.”

Samme tendens bekræfter Torsten Iversen.

“For 50 år siden ville det have været svært at forestille sig at have et fag på jura om dyrevelfærd, som vi har undervist i de seneste fem år. På den måde er jurauddannelserne blevet mere aktuelle.”

Specialisering på kandidaten

Ofte opstår nye fag ifølge Torsten Iversen ud fra eksisterende fag, fordi de nye fag bliver så omfattende, at der er baggrund for at oprette et selvstændigt fag. For eksempel er faget

databeskyttelse primært vokset frem af faget forvaltningsret, og transfer pricing er også et selvstændigt fag i dag. Tidligere udgjorde det en mindre del af faget skatteret.

“Vi har det grundprincip, at vi fastholder den juridiske kerne på vores bachelor. Hvis et juridisk område vokser sig så stort, at der er behov for et selvstændigt fag, vil det typisk blive en del af kandidatuddannelsen, hvor de studerende kan specialisere sig gennem valgfag.”

Selvom den aarhusianske jurauddannelse løbende arbejder med at følge med tiden, anser Torsten Iversen det som næsten umuligt at være på forkant.

“Jura er altid en smule bagudskuen. Vi er nødt til at have nogle love og

19

64%

AF DE NYOPTAGNE
JURASTUDERENDE
ER 19-21 ÅR.

**For os at se er kandidatuddannelsen i jura
meget velfungerende, som den er nu.**

LISELOTTE MADSEN

Vi mener, at det er vigtigere, at vi uddanner vores studerende i nogle grundlæggende kernekompetencer.

TORSTEN IVERSEN

retsafgørelser at forholde os til. Vi kan for eksempel ikke uden videre oprette et nyt kursusfag, der handler om, at kunstig intelligens snart kan gå hen at få en stor betydning for jura, da faget skal have et juridisk indhold,” siger han.

For de jurastuderende, som potentielt får forkortet deres kandidatuddannelse, kan reformen gå ud over deres afsøgning af andre juridiske områder end dem, de selv havde planlagt. Hanne Søndergaard Birkmose fra SDU oplever, at de studerende ofte er konservative, når de vælger valgfag på

kandidatdelen og starter med at tage de fag, de finder afgørende for det job, de gerne vil have.

“En beskæring af uddannelsen vil derfor medføre, at kursusfag nummer fire eller fem, hvor de afsøger nogle nye muligheder, forsvinder,” siger hun.

Teori er vigtigst

De kandidatstuderende kan vælge at prøve kræfter med praktik i et såkaldt projektorienteret forløb i stedet for at tage valgfag, men begge dele vil ifølge jurauddannelsesinstitutionerne blive skåret kraftigt ned, hvis

kandidatuddannelsen begrænses til et år. Projektorienterede forløb vil formentlig blive skåret helt væk. Træning i de praktiske færdigheder er i forvejen noget af det, advokatkontorer og advokatfuldmægtige gerne vil have mere af. På universiteterne mener man dog, at mulighederne og det nuværende niveau er passende.

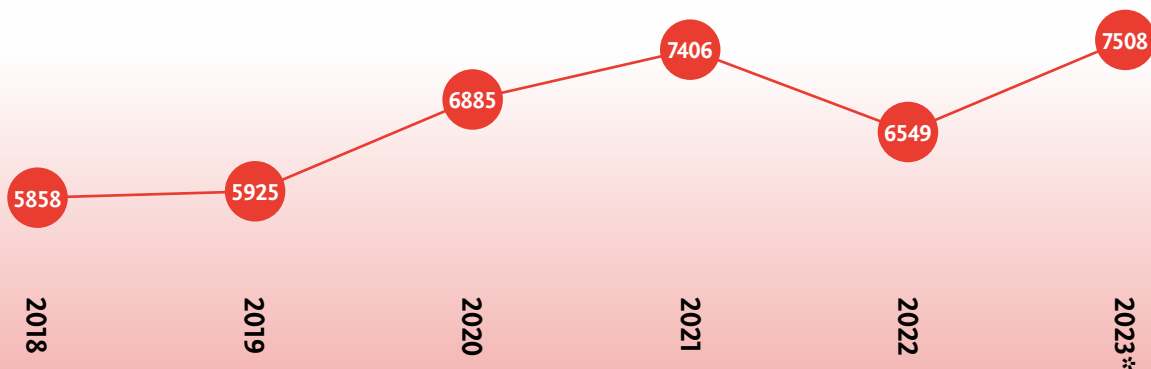
“Der er en masse praktik, vi hverken kan eller vil lære de jurastuderende. Vi har ikke tid, og vi har heller ikke altid evnerne til det. Vi mener, at det er vigtigere, at vi uddanner vores studerende i nogle grundlæggende

20

JURAUDDANNELSEN – ANTAL ANSØGERE I ALT

*I 2023 er der kommet en ny jurauddannelse på SDU Esbjerg med 50 studiepladser, som indgår i 2023-tallene.

Kilde: Den Koordinerede Tilmelding (KOT)

2867

HAR JURA SOM
1. PRIORITET I 2023

JURAUDDANNELSEN OPTAGNE, 2023

KVINDER 1173
MÆND 552

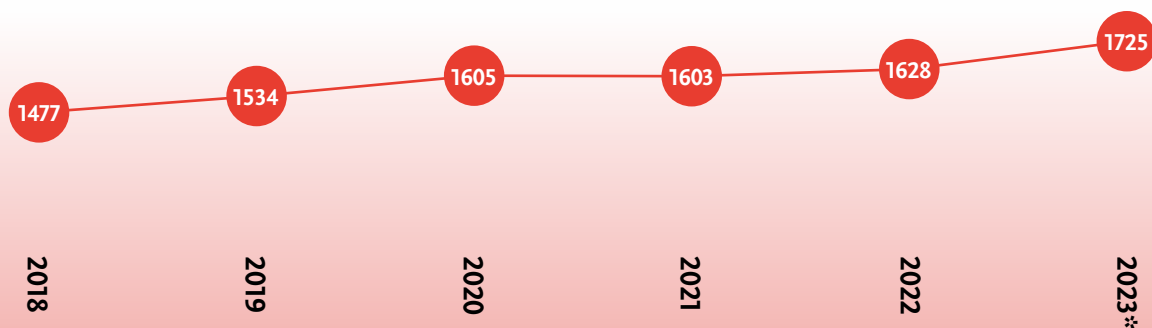
kernekompetencer. Så må de lære det andet bagefter. Det er jo derfor, at der er praktikeruddannelser med tid som for eksempel advokatfuldmægtig, dommerfuldmægtig eller anklagerfuldmægtig,” siger Torsten Iversen, mens Liselotte Madsen svarer, at der jo i dag er mulighed for at vælge at komme i praktik. Samtidig siger hun:

“Vi har opbygget uddannelsen på en sådan måde, at undervisningen er meget caseorienteret og særligt på bacheloruddannelsen i høj grad består af gruppebaseret opgaveløsning. Vi kører ikke bare efter bøger og pensum. Vi

forsøger at gøre det meget virkelighedsnært. Dilemmaet er, at godt en tredjedel af dimittenderne bliver en del af advokatbranchen. Vi kan jo ikke indrette jurauddannelsen til at være en advokatuddannelse. Det er hele tiden en afvejning af forskellige hensyn, som skal sikre, at vores studerende har kompetencer og en bred viden, så de kan varetage forskellige jobtyper.” ♦

21

JURAUDDANNELSEN – ANTAL OPTAGNE I ALT

Ny jurauddannelse indfører praktik på bachelordelen

Som den eneste jurauddannelse i Danmark slår den nye jurauddannelse i Esbjerg sig op på at have obligatorisk praktik. Et praktikforløb i en virksomhed, i det offentlige eller et advokatfirma skal give de studerende mulighed for at snuse til jura i praksis, men også være med til at få deres øjne op for lokale karrieremuligheder.

22

De allerførste jurastuderende har netop lukket jurabøgerne op til første semester på bachelordelen i Danmarks femtestørste by Esbjerg. Syddansk Universitet (SDU) står bag den nye jurauddannelse, som i september bød 50 studerende velkommen. Ambitionen er at skabe en uddannelse med en tættere kobling til det lokale erhvervsliv, og det skal indførelsen af obligatorisk praktik på bacheloruddannelsen være med til at understøtte.

“Gennem den obligatoriske praktik får man som studerende noget andet med sig ved at læse jura i Esbjerg. Praktikken skal være med til at adskille os en smule fra de andre jurauddannelser, for vi kan ikke konkurrere på at være en del af en stor, international studieby, som Københavns Universitet for eksempel kan,” siger Hanne Søndergaard Birkmose, institutleder på SDU’s juridiske institut.

Den nye jurauddannelse har ingen problemer haft med at fylde pladserne, da 478 ansøgte om at læse jura i Esbjerg, hvoraf 86 havde Esbjerg som førsteprioritet. Beslutningen om at placere en jurauddannelse i Esbjerg er opstået politisk ud fra et ønske om at få flere uddannelser og arbejdspladser til yderområder. Hanne Søndergaard Birkmose fortæller, at det var oplagt, at SDU greb muligheden, fordi universitet allerede havde en universitetscampus i Esbjerg.

Praktikforløbet, som er en fast del af femte semester på jurauddannelsen hos SDU Esbjerg, vil tælle som 7,5 ETCS-point svarende til knap en tredjedel af et semester. Hanne Søndergaard Birkmose, der som institutleder både står i spidsen for jurauddannelsen i Odense og Esbjerg, fortæller, at fagene på de to uddannelser ikke er 100 procent ens, men at man groft sagt kan sige, at praktikken i Esbjerg træder i stedet for det praktisk orienterede fag i Odense, Law in Action.

“De studerende får mulighed for at prøve kræfter med den praktiske del af juraen på et tidligt tidspunkt ved at være i praktik hos for eksempel politiet, et advokatkontor eller i kommunen. Forhåbentlig kan praktikforløbet være med til at give dem et mere præcist billede af, hvordan arbejdet som færdiguddannet jurist ser ud,” siger hun.

Hanne Søndergaard Birkmose understreger, at det er vigtigt for den nye jurauddannelse at uddanne kandidater, der kan det samme som kandidater fra de øvrige jurauddannelser og har samme høje faglige niveau. Derfor kommer uddannelsen ifølge hende ikke til at skille sig ud rent fagligt og indholdsmæssigt, men den vil helt generelt – også ud over praktikken – sætte det højt at samarbejde mere systematisk med erhvervslivet.

“Det gør vi ud fra en betragtning om, at det er med til at skabe bro

mellem de studerende og arbejdspladser i lokalområdet. Jo mere, vi agerer bindeled, des større er sandsynligheden også for, at de studerende får øjnene op for de lokale karrieremuligheder. Ellers er der en risiko for, at de studerende forsvinder til København eller andre af de større byer, og så bidrager vi jo ikke til at opfylde den politiske målsætning om, at vi skal have flere uddannede jurister til det syd- og vestjyske.”

Som en del af SDU’s forberedelse af den nye jurauddannelse har der været dialog med de lokale arbejdsgivere, og tilbagemeldingen fra mange var, at de har ledige stillinger inden for jura og oplever, at det kan være svært at rekruttere fra andre dele af landet. Den tendens bekræfter Allan Nejbjerg, som ud over at være medlem af Advokatrådet er partner i Penta Advokater med daglig gang på advokatfirmaets kontor i Esbjerg.

“Vi kan godt slå advokatstillinger op, men der er næppe nogen ansøgere. Derfor har vi fokus på at styrke fødekæden nedefra. Jeg ser den nye jurauddannelse som en del af løsningen på lokalområdets rekrutteringsproblemer, når det gælder jurister og advokater. Det er lettere at tiltrække og holde på lokalt forankrede medarbejdere. Det sker sjældent, at en advokat hiver telt-pælene op og flytter fra København til Esbjerg,” siger han.

Allan Nejbjerg er selv et af de sjældne

50

NYE STUDIEPLADSER
PÅ SDU ESBJERG

eksempler, da han som københavnere rykkede til Esbjerg for 24 år siden. Oprindeligt var planen et halvt år i Esbjerg, men han endte med at blive.

“Som advokatkontor vil vi støtte så meget som muligt op om uddannelsen og dens praktiske fokus, som er med til at styrke uddannelsens og dermed de studerendes lokale forankring. Jeg oplevede selv som yngre advokat at få mulighed for at prøve lidt af hvert herovre. Der er god mulighed for at være generalist frem for at sidde med små fagområder.”

Ud over obligatorisk praktik får bacheloruddannelsen i Esbjerg også et nyt obligatorisk fag, som man ifølge Hanne Søndergaard Birkmose heller ikke finder som et obligatorisk fag på de andre universiteter.

“Faget kommer til at handle om, hvordan digitalisering er med til at udfordre og forandre den måde, jurister arbejder på. Idéen er opstået ud fra de snakke, vi har haft med aftagerne under forberedelsen af jurauddannelsen. Når man bygger en ny uddannelse op, er det nemmere, fordi så er byggeklodserne ikke lagt fast på forhånd,” forklarer hun.

SDU har også besluttet at indføre det obligatoriske fag i Odense. Det arbejder studienævnet med lige nu. ♦

Cand.merc.jur. skal også kunne føre til titlen advokat

Det bør være nemmere for juridiske rådgivere, som er uddannet i erhvervsøkonomi og erhvervsjura, at kunne opnå titlen som advokat, end det er i dag. Det mener managing partner Jens Bødtcher-Hansen fra advokatfirmaet Poul Schmith/Kammeradvokaten, som ansætter mange erhvervsjurister.

I dag skal cand.merc.jur.-uddannede fra CBS, Copenhagen Business School, samt andre af landets universiteter, som tilbyder erhvervsjura næsten starte helt forfra på jurauddannelsen, hvis de på et tidspunkt ønsker at opnå en titel som advokat. Som det er nu, kan de ikke påbegynde en uddannelse som advokatfuldmægtig på trods af, at de har mange af de virksomhedsrettede kompetencer, som advokatfirmaer efterspørger. Det kan kun de, der har den klassiske jurauddannelse.

Advokatfirmaet Poul Schmith/Kammeradvokaten ansætter hvert år mange unge med cand.merc.jur.-baggrund og startede derfor tilbage i 2020 et særligt tilrettelagt toårigt uddannelsesforløb med tilhørende eksamener sammen med tre andre advokatfirmaer, Accura, Horten og Bruun Hjejle, for at tiltrække endnu flere talenter og tilbyde erhvervsjuristerne opkvalificering i de kompetencer, klassiske advokater har.

“Vi har mange erhvervsrådgivere hos os, og vi var blandt de første for mange år siden til at tage dem ind, og det har vi haft utroligt gode erfaringer med. De har en meget fin forretningsmæssig forståelse, og kombinationen af både forståelse af økonomi og jura tilsammen gør, at det er meget kompetente rådgivere,” siger managing partner i Poul Schmith/Kammeradvokaten, Jens Bødtcher-Hansen.

Føre sagerne til ende

For få måneder siden var han med til at åbne op for, at flere advokatfirmaer kan være med i ordningen, hvis de vil.

“I dag er det lykkedes at facilitere et netværk på tværs af kontorerne og skabe en udviklingsramme, fordi vi vil gerne investere i erhvervsjuristerne. De er som rådgivere fuldt på linje med advokaterne.”

Men der må alligevel ikke stå advokat på visitkortet hos erhvervsjuristerne, og det vil Jens Bødtcher-Hansen gerne ændre på. Både fordi det kan have en betydning for kunderne, men også for udøvelsen af deres hverv.

“Det er ikke, fordi at vi i hverdagen går rundt og tænker over, hvem er det ene, og hvem er det andet. Men der er nogle muligheder, som advokattitlen giver, for eksempel at gå i retten, hvilket er fordelagtigt, hvis du har rådgivet i en sag – at du så kan føre den til ende. Samtidig ville det også skabe en klar ramme i forhold til de advokatetiske regler,” siger han.

Som reglerne er i dag, er det kun en bachelor i jura, der giver direkte adgang til kandidatuddannelsen i jura. Hvis en cand.merc.jur. ønsker at blive cand.jur., vil det være en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, hvor meget merit vedkomende kan få på både bachelor- og kandidatdelen af jurauddannelsen. I praksis kan det for eksempel tage tre til fire år at gennemføre

jurastudiet, hvorefter den står på advokatuddannelse og gennemførelse af tre år som advokatfuldmægtig.

Jens Bødtcher-Hansen ser umiddelbart to veje at gå for at skabe en smidigere adgang til advokattitlen:

“Den ene er, at man laver et mere komprimeret uddannelsesforløb, en form for mastergrad eller lignende, en tillægsuddannelse, hvor man så kan kvalificere sig til at blive advokat. Det ved jeg, der er fortalere for. Så er der en anden vej, hvor fokus i stedet er på forløbet, efter at man er blevet kandidat. Her kunne man for eksempel forestille sig to forskellige fuldmægtigforløb; et for cand.jur. og et for cand.merc.jur., hvor indhold og varighed er forskelligt, men hvor begge forløb munder ud i, at man bliver advokat. Man kommer med andre ord ind i et advokatfirma med en stærk profil med hver sit udgangspunkt, og så har man forskellige forløb og moduler, men ender nogenlunde samme sted,” siger han.

Jens Bødtcher-Hansen mener, at den udvikling, han ønsker, højst sandsynligt kan blive en realitet indenfor få år.

“Vi er nødt til at tænke i nye baner, hvis vi som branche skal være i stand til at tiltrække de dygtige talenter. Det er ikke, fordi jeg tror, at muligheden for at kunne blive advokat i sig selv bliver udslagsgivende for karrierevalget hos en cand.merc.jur., men jo flere døre,

2512

HAR SØGT
HA (JUR.) I 2023

571

ER OPTAGET PÅ
HA (JUR.) I 2023

*Tal i tema er fra Den Koordinerede Tilmelding (KOT)
samt Uddannelses- og Forskningsministeriet*

Foto PR

der åbnes, desto mere attraktiv bliver vi som branche,” siger han og uddyber:

“Branchen skal jo hele tiden være bevidst om, hvad det er for nogle kompetencer, vi har brug for, så vi kan betjene kunderne bedst muligt, og der tror jeg, det vil være fint også at have den linje som fødekanal. Det er vigtigt at kunne tiltrække de unge og dygtige og være attraktive i den sammenhæng. Det skal ikke forstås sådan, at alle partout skal ende som advokater, men det er en ekstra mulighed, som man kan stille til rådighed, og som gør, at branchen samlet set er mere attraktiv.”

Åben for debat

Andrew Hjuler Crichton, generalsekretær i Advokatsamfundet, som står for advokatuuddannelsen, ser det som helt essentielt, at advokatstanden kan tiltrække de bedste hoveder.

“Vi er åbne for at tage en debat om, hvorvidt og hvordan vejen til at blive advokat kan være mere fleksibel, for vi har en interesse i at tiltrække de dygtigste. Men vi har dog det forbehold, at advokattitlen på ingen måde må blive udvandet. Vi er nødt til at fastholde, at barren for at blive advokat fortsat skal være høj. Som advokat skal du have en meget dyb og bred juridisk forståelse af de forskellige juridiske discipliner og en grundig forståelse af de overordnede rammer. Det er vigtigt, at det står omverdenen meget klart, hvad en

advokat kan.”

Cand.jur.-titlen er ifølge Andrew Hjuler Crichton en garanti for, at det juridiske fundament er, som det skal være for at kunne påbegynde advokatuuddannelsen og perioden som advokatfuldmægtig.

“Det er ikke utænkeligt, at der med fordel kan skabes en ny, mere smidig uddannelsesmodel – for eksempel

med mulighed for at tage en tillægsuddannelse. Vi tager gerne en drøftelse af mulighederne i samarbejde med Justitsministeriet,” siger han.

Advokaten har forsøgt at få en kommentar fra justitsministeren, som har det øverste ansvar for, hvad der skal til for at få en advokatbeskikkelse, men det har ikke været muligt. ♦

MEDIEVANTE ADVOKATER

Hvordan er det være eksponeret i medierne som advokat?

Mette Grith Stage, Nikolaj Linneballe og Rikke Søgaard Berth har som advokater alle medvirket i medierne og talt med pressen. Her fortæller de om deres erfaringer på godt og ondt.

Jeg kan tåle det meste

Tekst Nya Vecht · Foto Bo Amstrup/Ritzau Scanpix · Sarah Nørgaard

Advokat Mette Grith Stage har været en del i pressen gennem sin karriere som advokat, og særligt som forsvarer i Mia-sagen i Aalborg har hun oplevet en massiv medieeksposering, der blandt andet også har betydet uønsket opmærksomhed fra privatpersoner og voldsomme trusler rettet mod hende.

Mediebevågenheden i Mia-sagen har været “fuldstændig vanvittig,” siger Mette Grith Stage. Hun understreger samtidig, at det er indlysende, da det er en sag, som har gjort indtryk på mange, og alle kan forestille sig, at det kunne have været deres egen eller naboens datter.

“Men selvom jeg var forberedt på stor offentlig interesse, havde jeg stadig ikke forestillet mig, at det ville være i det omfang. Eksempelvis annoncerede TV 2, at de, dagen før sagen gik i gang, sendte en udsendelse som en ‘optakt til retssagen’, nærmest som var den en landskamp. Det var et noget uheldigt ordvalg, synes jeg. Under alle ni retsdage var der voldsomt presseopbud, og hvis jeg ikke havde haft en medieerfaring fra tidligere retssager, så kunne jeg nok godt være blevet lidt rystet over det,” siger Mette Grith Stage.

Den massive bevågenhed og live-blogging fra retssagen betød også, at den erfarne advokat skulle vægte sine ord med stor omhu og konstant være på tæerne.

“Man kan hurtigt komme til at sige ting, der får en til at ligne en tosse. Der var et tidspunkt under retssagen, hvor et vidne fortalte om nogle henrettelsesvideoer, som min klient havde vist ham, hvorefter min klient hvisker noget til mig, og jeg så spørger vidnet, om han ikke kunne have vist ham nogle scener fra Netflix-serien ‘Nachos’

– hvor jeg selvfølgelig mente ‘Narcos’ og ikke mexicanske chips. Men det stod jo alle steder lige pludseligt, og så kunne jeg blive gjort til grin over det. Jeg kan jo sagtens tåle det, men det er vigtigt at understrege, at det vitterligt var ALT fra den retssag, der kom ud i offentligheden.”

Pressen er ikke negativ

Mette Grith Stage indrømmer gerne, at hun havde et par sekunders tøven, inden hun sagde ja tak til at repræsentere den tiltalte i Mia-sagen, da hun fra tidligere godt ved, hvor mange negative kommentarer man får ved disse sager.

“Pressen har været helt igennem fair i forhold til mig, når de har refereret fra retssagen. Det er vigtigt at huske på, at det ikke er pressen, der kommer med de negative kommentarer. Det er helt almindelige mennesker foranlediget af pressens dækning af sagen. Jeg ved jo godt, at jeg får skudt en masse i skoene, inklusive trusler, når der kommer et fokus på forsvareren i disse højt profilerede sager. Men jeg tager hatten af for medierne, for de har videregivet mine synspunkter om, at det ikke er i orden med hadefulde mails og beskeder, hvilket også har betydet, at jeg har modtaget mange positive mails fra folk.”

Mediernes dækning af retssagen har også gjort det klart for Mette Grith Stage, at mange mennesker ikke helt

ved, hvordan retsstaten fungerer, at alle har ret til en forsvarer, og at man som forsvarsadvokat er forpligtet til at varetage sin klients interesser. Således skrev debattør og podcastvært Anne Kirstine Cramon på sin Instagram, at Mette Grith Stage *slutshamede* Mia Skadhaug Stevn under retssagen.

“Jeg kan tåle det meste, når det kommer til folks meninger om mig. Men jeg har det stramt med, at en person, der slår sig op på at være samfundsdebattør og kommunikationsrådgiver, og som har en stemme i det offentlige rum, går ud på den måde og siger, at jeg mere eller mindre var med til at legitimere forbrydelser mod kvinder, fordi jeg have taget denne sag, samt at jeg *slutshamede* afdøde. Det kunne jeg ikke drømme om, og jeg sagde udtrykkeligt i min procedure, at jeg ingen intention havde om at sætte afdøde i et dårligt lys, men at jeg som forsvarer selvfølgelig var nødt til at kommentere på en videooptagelse, hvor hun dansede og kyssede med en fremmed. At Cramon skrev det opslag på Instagram, viser efter min opfattelse helt åbenlyst, at hun simpelthen ikke forstår, hvordan retssystemet virker, og det finder jeg ret beskæmmende,” siger Mette Grith Stage.

Læser citater igennem

Mette Grith Stage oplevede i forbindelse med Anne Kirstine Cramons opslag, at hun med det samme blev kontaktet af B.T., der spurgte, om hun ville tage til genmæle, hvilket styrkede hendes opfattelse af, at pressen gerne giver talletid til begge sider.

“Mine erfaringer med at være i pressen

er relativt gode – jeg synes, at jeg har et fint samarbejde med medierne. Når de har bedt mig om at kommentere noget, har de været ret loyale, og jeg oplever, at der er en god mulighed for at få mine klienters synspunkter frem. Når jeg går i pressen med en konkret sag, så har jeg jo altid klappet det af med min klient inden, og det er min oplevelse, at langt de fleste af mine klienter gerne vil have, at deres sag bliver kommenteret fra deres egen side.”

Mette Grith Stage har endnu ikke oplevet at blive misbrugt eller fejlciteret i medierne – sidstnævnte nok fordi hun er meget opmærksom på, at hun skal have mulighed for at læse sine citater igennem, for hun har oplevet, at når de fremsendes i første omgang, er der ofte dele, som journalisterne ikke har fået helt korrekt fat på.

“Mange af journalisterne kender jeg i forvejen, fordi det ofte er de samme, der sidder med kriminalstoffet, så de ved, at jeg vil have det til gennemsyn. Jeg har aldrig oplevet, at det har været et problem at få mine rettelser med. Når det kommer til tv, så fanger bordet. I de skrevne medier kan du rette det efterfølgende, hvis du får det formuleret forkert, men det kan du ikke på tv, så der man skal være mere på. Jeg kan også se mig selv efterfølgende nogle gange og tænke, at det kunne jeg godt have formuleret lidt mere elegant,” siger hun.

Husk retsplejelovens regler

Et godt samarbejde med journalister betyder meget for Mette Grith Stage, og hun står derfor altid til rådighed for journalisterne og

sørger for at ringe tilbage.

“Jeg tager mig den tid, som det tager, også selvom det ofte er tidskrævende og ikke noget, som man kan skrive på sin tidsopgørelse. Men når man giver medierne en professionel behandling, så synes jeg faktisk også, at man får det samme retur.”

Hvilke råd vil du give til en advokat, der ikke er så medievant?

“Hvis det er til skrevne medier, så sørg for at få dine citater til gennemsyn. Og hvis det er tv, så få et overordnet skøn over spørgsmålene, inden interviewet går i gang, så du kan forberede dig. Hvis det ikke er live-tv, må du også gerne bede om at få det taget om, hvis du bøffer i det. Men hvis det er live, så er det ekstra vigtigt at have forberedt sig ordentligt. Hold dit fokus, og tal om noget andet, hvis du får et spørgsmål, som du ikke har lyst til at svare på.”

Hun understreger desuden, at man som forsvarsadvokat altid skal være opmærksom på retsplejelovens regler om, at man ikke må udtale sig om skyldsspørgsmålet, så længe sagen ikke er afgjort.

“Det har jeg altid selv liggende i baghovedet. Når jeg holder mine ‘trappestens-procedurer’ for pressen, gør jeg altid en dyd ud af at få slået fast, at jeg refererer til det, som er foregået inde i retten, og at det således er en gengivelse af klientens og mine synspunkter samt udtalelser under selve retshandlingen, så jeg ikke kommer i karambolage med retsplejeloven,” siger Mette Grith Stage. ♦

METTE GRITH STAGE

Advokat (H) og ejer af Stage Advokatfirma.

Tidligere anklager i politiet og hos statsadvokaten. Forsvarsadvokat siden 2006.

Man skal tænke over, hvorfor man går i medierne

Tekst Nya Vecht · Foto Morten Holtum

Advokat og medlem af Advokatrådet Nikolaj Linneballe har været en del i både den skrevne presse og på live-tv, hvor han senest har sat fokus på ventetider ved domstolene. Han mener, at det er interessant og relevant at udbrede budskaber via pressen og dermed være med til at give folk en større forståelse for, hvordan retssystemet fungerer.

Nikolaj Linneballe har gode erfaringer med at være i pressen, hvor han oftest har været ekspert på forskelligartede sager med fokus på proces og politiske dagsordner.

“Jeg er tit blevet brugt som ekspert, og jeg har ikke været partsrepræsentant, hvor jeg har skullet ud og forsvare et standpunkt, hvilket nok også har en stor betydning for mine gode oplevelser. Jeg har enten været på banen med ventetiderne ved domstolene eller som en ekspert, der skal forklare, hvorfor en sag kører, som den har gjort. Jeg har derfor ikke oplevet, at der er blevet stillet spørgsmålstejn ved mine argumenter, men tværtimod at der er blevet taget hensyn til mig,” siger han.

Nikolaj Linneballe har både været i skrevne medier og på live-tv. Han fremhæver, at det er to vidt forskellige måder at kommunikere sine budskaber på, hvilket man skal være opmærksom på, da de har forskellige gennemslagskraft og holdbarhed.

“Jo mere medietræning, jeg har fået, des mere foretrækker jeg tv, fordi det er ekstremt dynamisk, og man kan få mange pointer igennem til mange mennesker. Men jeg har på den anden

side en præference for skrevne medier, hvis jeg ønsker, at budskabet skal leve længere, og artiklerne skal kunne genfindes. Et indslag på live-tv er som en sæbeboble; den er stor, og så brister og forsvinder den, hvorimod en artikel er som et sandkorn; det er mindre, men det vedbliver med at være der,” forklarer han.

Ethvert udsagn skal kunne stå alene

Nikolaj Linneballe tager sine forholdsregler i sin kontakt med pressen blandt andet ved altid at få citater til gennemsyn, når han skal interviewes til skrevne medier.

“Som procesadvokat er jeg vant til, at ethvert udsagn skal kunne stå alene og tages ud af kontekst. Hvis du tager en passage fra et af mine processkrifter, skal det kunne tåle at blive læst op ud af sammenhængen, og det har jeg taget med mig i min omgang med medierne. Og så forsøger at jeg at få journalisten til at fortælle mig så meget som overhovedet muligt om artiklen, så jeg kan målrette mine citater til den pågældende historie.”

I forhold til at medvirke på tv spørger Nikolaj Linneballe altid efter en spørgeramme inden interviewet, så han ved, hvad der skal belyses, og han derved kan forberede sig ordentligt. Men han understreger, at det er interviews, der foregår live, og han også har oplevet, at journalisten starter interviewet et helt andet sted, end hvad han

havde forberedt eller forventet.

“Det er klart nemmere i forhold til citater, når det kommer til den skrevne presse. Jeg kan jo ikke bestemme, hvilken kontekst mine citater indgår i, men jeg kan i hvert fald sørge for, at jeg bliver citeret korrekt. I tv er det lidt mere kompliceret, for det er ofte live, så der må man svare så godt, som man kan, for man kan ikke tage optagelsen om. Så man skal i højere grad vægte sine ord,” siger han

Har du oplevet at blive misbrugt eller fejlciteret?

“Jeg har ikke oplevet at blive fejlciteret, fordi jeg netop sørger for at få det til gennemsyn, men jeg har da oplevet, at mine citater er blevet brugt i en historie, hvor jeg ikke fra starten har fået at vide, hvilken vinkel den endelige artikel skulle have. Jeg blev eksempelvis spurgt om, hvordan inddrivelse foregik i udlandet, og det var et generisk spørgsmål, hvor jeg svarede helt generelt. Det viste sig så efterfølgende, at artiklen var en historie om, at prinsesse Alexandras eksmand angiveligt gemte sig for de danske kreditører i udlandet.”

Selvom Nikolaj Linneballe gerne stiller op til interviews, så har han områder, som han ikke ønsker at udtale sig om. Han udtaler sig aldrig om verserende sager, og han gør det tydeligt for sine klienter, at de ikke fører sagerne i pressen. “Vi kan sagtens stille op efterfølgende

Jo mere medietræning, jeg har fået, des mere foretrækker jeg tv, fordi det er ekstremt dynamisk, og man kan få mange pointer igennem til mange mennesker.

og forklare vores bevæggrunde, men vi er nødsaget til at lade sagen blive afgjort i retten ud af respekt for processen,” siger han.

Der skal være substans i ens budskab

Nikolaj Linneballe har udover at medvirke i interviews været afsender på en del debatindlæg og kronikker, og han mener, at det er en anden god indgang til pressen.

“Alle journalister har et formål med deres historie, og der skal være en grund til, at de skal skrive den. En god måde at gøre opmærksom på en eventuel problemstilling, som man gerne vil fremføre i medierne, er at skrive et debatindlæg. Men man skal være opmærksom på, at der skal være en substans i ens historie eller viden, hvis man gerne vil deltage i debatten. Du kan måske godt

få dit budskab igennem første gang, men hvis der mangler substans, så ringer journalisterne ikke tilbage til dig igen,” siger han.

Hvilke råd vil du give til en advokat, der ikke er så medievant?

“Først og fremmest så skal man tænke over, hvorfor man går i medierne. Det er jo altid fascinerede og besnærende, at der er nogen, som giver én offentlig taletid, men man skal tænke over, hvorfor man er der, hvad man skal tale om, og hvad man ønsker at komme igennem med. En spørgeramme er også en god idé at få på forhånd. Journalister er gode til at lede samtaler i den retning, som de ønsker, så det er derfor vigtigt, at man holder fast i, hvad man ønsker at sige. Man må gerne gentage sit svar og gå tilbage til den vej, som man har udstukket. Det er vigtigt, at man står fast på sin egen integritet,” konkluderer Nikolaj Linneballe. ♦

NIKOLAJ W. LINNEBALLE

Advokat (H) og partner ved Knop & Co Advokater.

Medlem af Advokatrådet.

Formand for Procesretsudvalget.

Medlem af Domstolsstyrelsens bestyrelse.

Som advokater skylder vi at dele viden

Tekst Nya Vecht · Foto Morten Holtum

Advokat Rikke Søgaard Berth prioriterer i høj grad at tale med pressen, da hun mener, at formidlingsopgaven er vigtig. Hun tager derfor særligt gerne pressesnakke med medier, der ikke henvender sig til advokatbranchen.

Rikke Søgaard Berth har været i medierne en del gennem de senere år med sager om advokatundersøgelser, whistleblowerundersøgelser og events. Det gælder blandt andet i forbindelse med Minkkommissionens beretning, og da Tour de France blev afholdt i Danmark, hvor hun stod for juraen.

“Jeg siger som udgangspunkt aldrig nej til at medvirke i et medie, for jeg mener, at vi som advokater skylder at bidrage til videndeling. Særligt er det værdifuldt, når vi kan være medvirkende til at skabe en forståelse for, at juraen handler om at vurdere en sag i forhold til retlige rammer – og ikke efter en stemning i samfundsdebatten. Det anser jeg som mit lille bidrag til at passe på retsstaten.”

Vær klar i formidlingen

Rikke Søgaard Berth har generelt positive oplevelser med at være i pressen. Hun oplever, at journalisterne oftest ønsker at forstå hendes vinkel og blive klogere på den sag, de henvender sig om. Derfor er de også interesserede i en god dialog.

“Inden man taler med en journalist, skal man selvsagt have gjort sin stilling op: Hvad er min vinkel, hvor meget kan jeg sige, og er jeg villig til at udtale mig til citat? Jeg oplever, at der er temmelig stor forskel på, om man taler med skrevne medier eller er på tv. I forhold til de skrevne medier kan man tage en baggrundssnak, hvor man bidrager med viden om sagen og får

vendt, hvilke pointer man selv og journalisten gerne vil have med. Derefter kan man eventuelt gå over til citat. På tv har man ikke samme fleksibilitet, og man kan heller ikke få sine citater til godkendelse. For mange kan det nok være hensigtsmæssigt, at man træner sin presseoptræden med de skrevne medier, hvor der er bedre tid til eftertanke, før man går over til tv-mediet.”

Når journalisterne kontakter Rikke Søgaard Berth, har de som regel en vinkel klar, og den går ofte på, hvorvidt lovgivningen bør ændres, eller om nogen har lavet en fejl. Man bør efter hendes opfattelse overveje nøje, om man går med på de præmisser for samtalen.

“Da Minkkommissionens beretning kom, var jeg blandt andet i TV 2 News, og der var stor forvirring omkring rammerne for kommissionsundersøgelser. Blandt andet var der kritik af, at kommissionen ikke havde foretaget en vurdering af, om ministre havde pådraget sig ansvar. Her var det min opgave at forsøge at ‘rede trådene ud’ og forklare, at det udtrykkeligt fremgår i lovgivningen, at en granskningskommission slet ikke kan få til opgave at vurdere spørgsmål om ministeransvar, eller om der bør føres rigsretssag, og at det derfor ikke var en fejl, at beretningen ikke omfattede det spørgsmål.”

Har du oplevet at blive misbrugt eller fejlciteret?

“Jeg har ikke oplevet at blive fejlciteret, men jeg har da oplevet, at kombination

en af journalistens vinkel og en hård beskæring af mine udsagn har overrasket mig. Dermed ikke sagt, at jeg ikke står ved mine udsagn, men når jeg har set et udsagn i en sammenhæng, der bliver meget skarpt skåret til, ville jeg nogle gange gerne have haft mulighed for at præcisere eller uddybe. Men jeg har aldrig oplevet, at en journalist ikke har stået ved sit ord.”

Altid citat til tjek

Rikke Søgaard Berth har nogle forholdsregler, som hun tager i sin kontakt med pressen. Hun spørger eksempelvis ind til, hvad journalistens vinkel på historien er, og hvad hendes udsagn skal bruges til. På det grundlag kan hun vurdere, om det giver bedst mening, at hun selv taler med journalisten, eller om hun vil anbefale journalisten at tale med en anden.

“Hvis det er et medie eller en journalist, som jeg ikke kender, så vil jeg typisk tjekke mediets hjemmeside og se, hvordan journalisten griber sine historier an. Det giver mig en fornemmelse for, hvilken aktør jeg har med at gøre – lidt ligesom når man får en ny klient.”

Rikke Søgaard Berth understreger, at de skrevne medier og tv-mediet kan noget helt forskelligt. Det skrevne ord har en varighed, og de juridiske citater kan fremstå lidt tørre og tekniske. I modsætning til det kan tv vise en mere nuanceret side af advokatens tilgang til sagen.

“Hvis det er til et skriftligt medie, gør jeg det tydeligt, at jeg udtaler mig

RIKKE SØGAARD BERTH
Advokat og partner i Horten.

til journalistens baggrundsviden, medmindre vi aftaler andet. En enkelt gang har jeg oplevet, at en journalist satte en ramme, som jeg ikke var enig i – vedkommende mente, at alt var til citat, medmindre jeg løbende i samtalen udtrykkeligt sagde andet. Så efterfølgende har jeg fra begyndelsen af samtalen gjort det tydeligt, at jeg som udgangspunkt udtaler mig til baggrund, og at jeg skal have citater til skriftlig godkendelse.”

Rikke Søgaard Berth oplever, at journalister ofte giver korte deadlines, som kan opleves stressende for den, der ikke er trænet i at have med medier at gøre. Det kan give anledning til svar, der ikke er tilstrækkeligt grundige eller gennemtænkte.

“Jeg vil selv hellere undlade at sige noget end at agere på en af journalisten fastsat kort frist og give et citat, der ender med at stå skævt eller lyde forkert, fordi jeg ikke har haft ordentligt tid, herunder for eksempel til at vende citatet med en god kollega.”

Rikke Søgaard Berth mener, at forståelse for den anden parts rammebetingelser er vigtigt, når det kommer til samarbejdet mellem journalister og advokater.

“I jo højere grad man anerkender, hvor den anden part kommer fra, og hvad partens ønsker er, jo bedre bliver samarbejdet. Jeg har læst statskundskab i en årrække, inden jeg begyndte at læse jura, og det trækker jeg på i forhold til at forstå vinkler og incitamenter. Jo bedre jeg forstår journalistens agenda og arbejdsvilkår, jo bedre kan jeg spille ind i det – og også sætte mine egne grænser.”

Start med skrevne medier

Rikke Søgaard Berth har en række gode råd, hvis man som advokat gerne vil medvirke i medierne og deltage i debatten.

“Jeg anbefaler for det første, at man starter med skrevne medier, da det er mere kontrollerbart. Jeg vil for det andet råde til, at man afklarer med

journalisten, om samtalen er til baggrund eller citat, og at citater kommer til skriftlig godkendelse – allerhelst i den kontekst, som de fremgår i. For det tredje skal man ikke lade sig presse af stramme deadlines: Det er bedre ikke at sige noget end at ærgre sig over det, man fik sagt under tidspres.”

I forhold til tv understreger hun, at man skal have godt styr på teknikken.

“Journalisterne vil gerne have en flot og professionel optagelse, så de vil altid gerne give råd om eksempelvis, hvor man skal kigge hen, og hvordan billedet skæres. Lyt til dem og brug deres input. Ens troværdighed er jo ikke alene de ord, man siger – det er også, hvordan man fremstår, når man er på tv. Det er også tid givet godt ud, hvis man har mulighed for at tale med journalisten inden, så man får en fornemmelse af, hvilken retning interviewet skal gå i. Og så er det en stor fordel, hvis man taler roligt og velovervejet fremfor at ile afsted for at få det hele med.” ♦

ADVOKAT I MEDIERNE – HVAD SIGER REGLERNE?

Advokaten kan med samtykke fra klienten videregive oplysninger, som ellers er omfattet af tavshedspligten. Klienten skal have tilstrækkelige oplysninger for at kunne tage stilling, og anmodningen om samtykke skal vedrøre konkrete, identificerbare oplysninger og kan ikke vedrøre oplysninger, som advokaten måtte modtage i fremtiden. Derudover skal advokater være opmærksom på retsplejelovens regler i kapitel 92, ‘Offentlig omtale m.v. af straffesager’.

Hands-on Masterclass i Mediation

Lær mere om konfliktmægling
over 5 eftermiddage

En række internationale specialister
vil give dig nye værktøjer til det praktiske
mæglingsarbejde. Kursusledere:
Ida Helene Asmussen & Lin Adrian.

Læs mere og tilmeld dig nu på
jura.ku.dk/mediation/ eller kontakt
Ida på 21261053 for mere information.

FP Revision ApS

Vi har mere end 20 års erfaring
i advokat bogholderi.

- Professionelt og iht.
Klientkontovedtægten
- Vi tilpasser vores ydelser
Til din virksomheds behov
- Vi arbejder online i dit
Bogholderiprogram

www.fprevision.dk

+45 31 38 34 00

info@fprevision.dk

Advokatrådet uddeler en journalistpris på 20.000 kroner til en journalist, der har formidlet viden om retssikkerhed, retsvæsenet eller særlige juridisk-prægede problemstillinger. Advokatrådet ønsker med prisen at fremme en kvalificeret formidling af retsstof og retspolitik.

Prisen uddeles med støtte fra Dreyers Fond. Alle, som har udarbejdet et journalistisk produkt og opfylder kriterierne, kan komme i betragtning til prisen uanset mediets platform. Det vigtigste kriterium er, at det journalistiske produkt har retssikkerhed eller retspolitiske forhold som et direkte eller underliggende tema.

Både konkrete sager og en mere generel behandling af emner kan komme i betragtning til prisen.

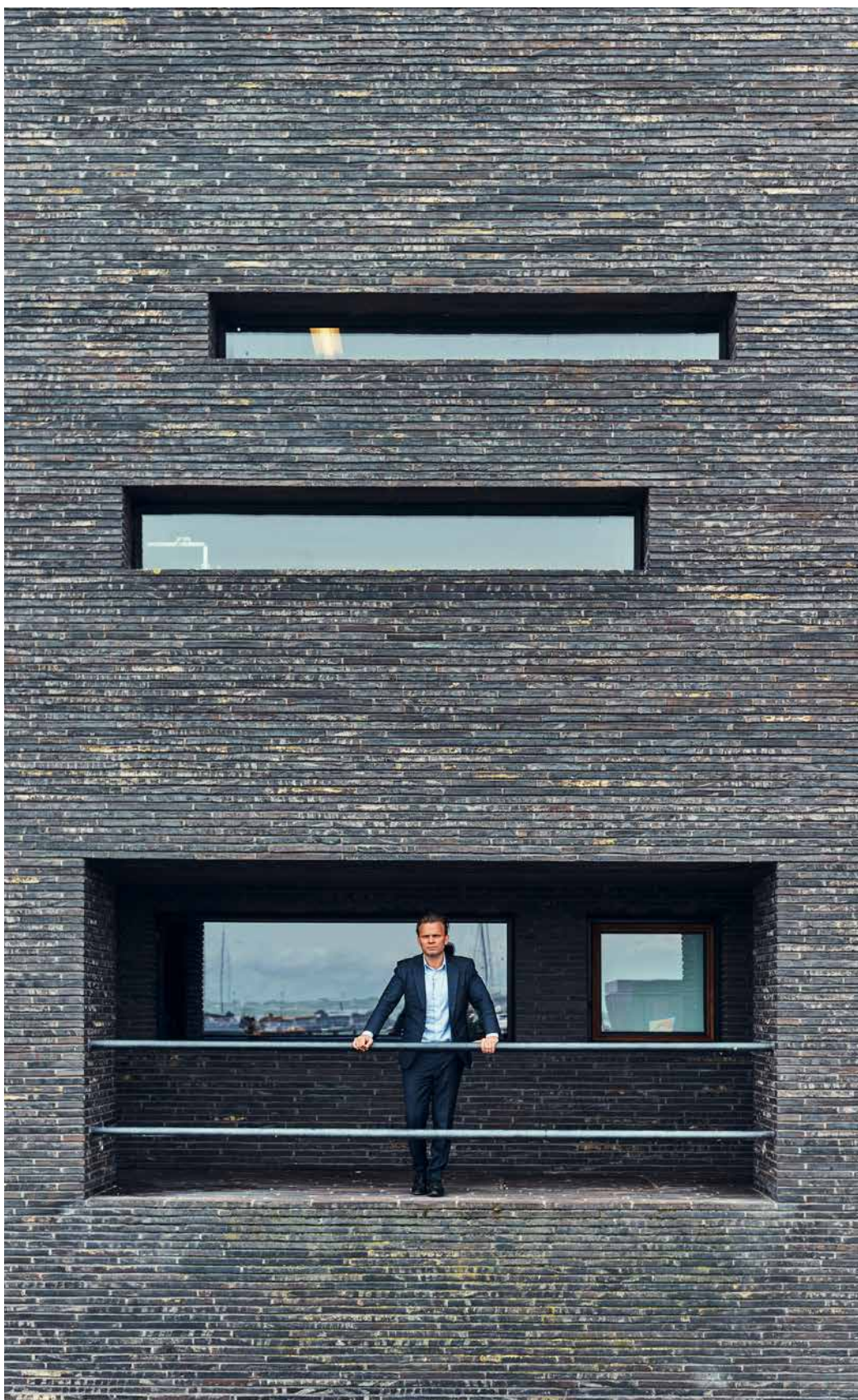
Produktet kan være en serie af artikler/indslag eller en enkeltstående større journalistisk produktion. Det er også muligt at nominere en person, som over en periode har dækket et område på en så oplysende måde, at det alene kvalificerer til prisen.

Frem til 29. september 2023 er det muligt at indsende nomineringer af egnede kandidater til prisen på journalistpris@advokatsamfundet.dk.

Læs mere om prisen på
www.advokatsamfundet.dk/journalistpris

**ADVOKAT
SAMFUNDET**

Lovene indenfor udlændingeområdet er konstant i forandring

Tekst Nya Vecht · Foto Jeppe Carlsen

Hvordan går det med retssikkerheden inden for dit område?

Jeg arbejder primært med straffesager, og herudover er cirka tyve procent af mine sager indenfor udlændingeområdet. Det er typisk sager omkring forlængelse af opholdstilladelse, arbejdstilladelse, familiesammenføring samt asylsager.

Jeg synes, at der er nogle bekymrende tendenser indenfor retssikkerheden på visse dele af udlændingeområdet.

Det er ét af de områder, som politikerne interesserer sig allermost for, og hovedparten af politikerne ønsker løbende ændringer, primært stramninger. Det betyder, at reglerne på udlændingeområdet konstant er i forandring.

Det har naturligvis en konsekvens både for borgere i Danmark eller for udlændinge, som gerne vil til Danmark, fordi det kan være noget af en regeljungle at finde ud af, hvad den gældende retstilstand er på det tidspunkt, hvor man vil søge om en opholdstilladelse, og forudsigelighed er væsentlig for retssikkerheden.

I forhold til de mere konkrete sager så iværksætter regeringen fra tid til anden projekter, hvor myndighederne i første række, typisk Udlændingestyrelsen, skal undersøge, hvilke udlændinge med opholdstilladelse i Danmark der kan sendes tilbage til det land, hvor de er statsborgere – det kan eksempelvis være somaliere eller syrere – og så begynder man at finkæmme deres sager for at undersøge muligheden for at inddrage deres opholdstilladelser.

I 2020 igangsatte Udlændingestyrelsen et projekt, 'Projekt Damaskus', hvor man foretog en ny vurdering af syriske flygtninges behov for beskyttelse. Udlændingestyrelsen inddrog i mange af sagerne opholdstilladelser. De sager blev påklaget til Flygtningenævnet, som omgjorde omkring 70 procent af sagerne.

Det finder jeg yderst betænkeligt, for hvad er

grunden til, at omgørelsesprocenten er så høj? Hvilken betydning for sagsbehandlingen og derved i sidste ende også for retssikkerheden har det politiske pres, der følger af, at det er regeringen, der iværksætter denne type projekter?

Man har også på tilsvarende måde gransket statsborgere fra Somalia. Det betød blandt andet, at man så på risikoen for forfølgelse, hvis man sendte dem retur, og navnlig hvor stærk deres tilknytning var til Danmark – altså talte de sproget, havde de arbejde i Danmark og deslige. Og i de sager omgjorde Flygtningenævnet 93 procent af sagerne, hvor Udlændingestyrelsen havde truffet afgørelse i første instans. Det er en meget høj omgørelsesprocent og et klart tegn på, at der er noget galt et sted i systemet.

Omgørelsesprocenten er simpelthen for høj. Tænk på de menneskelige konsekvenser. Det kan godt være, at Flygtningenævnet i sidste ende retter op på forkerte vurderinger, der foretages andre steder i systemet, men det er så vigtigt at huske på, at der er mennesker bag de her sager, der har en hverdag og familie her i landet. Beskeden om, at Udlændingestyrelsen ønsker at inddrage deres opholdstilladelse, skaber en enorm frygt for fremtiden, og herefter skal de trækkes gennem måneders venten og usikkerhed, mens Flygtningenævnet vurderer, om deres sag skal omgøres. Det skal der gøres noget ved.

Hvilke udfordringer er de største?

Valgkampene op gennem nullerne og indtil midten af 10'erne har i meget høj grad drejet sig om, hvor stram en udlændingepolitik, man har tænkt sig at indføre, og det betyder, at grænserne løbende bliver flyttet og i visse tilfælde balancerer på grænsen af, hvad der er tilladt i forhold til Danmarks internationale forpligtelser. Der foregår en konstant afprøvning af konventionerne, og hvor langt man kan tillade sig at gå.

Jeg har en frygt for, at det vil udvikle sig til, at man i langt højere grad end i dag kan fratage folk deres danske statsborgerskab, for hvis tendensen fortsætter, skal der jo også strammes nye steder.

Konsekvensen er, at man desværre til tider kommer til at gå for langt, og det kan få meget alvorlige konsekvenser.

Jeg har en frygt for, at det vil udvikle sig til, at man i langt højere grad end i dag kan fratage folk deres danske statsborgerskab, for hvis tendensen fortsætter, skal der jo også strammes nye steder.

Indtil for ikke så frygteligt lang tid siden var der i stort set alle straffesager en påstand om udvis-

hvor alle professionelle aktører var klar over, at det var helt åbenlyst, at der ikke ville ske udvisning i den pågældende sag. Men der var alligevel en påstand om det. Igen ser vi her politisk fokus på udlændingeområdet, der er sivet ned igennem systemet og har resulteret i påstande om udvisning, som ikke er sagligt begrundet. Og til det må jeg bare sige, at man altid skal holde politik og juridiske vurderinger adskilt. Der må simpelthen

ning, hvis den tiltalte var udlænding, uanset hvor stærk en tilknytning tiltalte havde til Danmark og uanset karakteren af den tiltale, der var rejst. Jeg har adskillige gange mødt i retten i straffesager,

ikke være afsmitninger. Anklagemyndigheden er underlagt et objektivitetsprincip. Hvor var objektiviteten henne i disse sager? Heldigvis har vi uafhængige nævn og domstolene, men der er

ikke nogen grund til, at det skal komme så vidt.

I den forbindelse er det også vigtigt at være opmærksom på, at sagsbehandlingstiderne ved Udlændingenævnet og domstolene i forvejen er meget lange, hvorfor der bør udvises omhu i alle led i sagsbehandlingen, så nævn og domstole ikke belastes unødigt.

Hvad skal der til for at forbedre retssikkerheden?

Jeg kunne godt tænke mig, at de lidt blødere områder, hvor der er familiemæssige hensyn at tage, får tilført flere ressourcer, så sagerne kommer hurtigere gennem systemet, således som det eksempelvis er tilfældet på erhvervsområdet.

I forhold til da jeg startede indenfor det her område for sytten år siden, så skal man hele tiden afprøve grænserne i dag. Det gennemsyrrer alle aspekter af udlændingeområdet, særligt de

steder hvor menneskerettighederne har en betydning, bliver grænserne konstant afprøvet, og hvis man kan give et afslag, så gør man det.

Som advokater skal vi bidrage til, at den bane, der må spilles på, er kridtet helt klart op, så det er jura og ikke politik, der er afgørende, selvom de to ting på visse punkter hænger sammen.

Hvem skal have den næste retssikkerhedsstafet?

Det skal advokat Kristian Braad, og det skal han, fordi han er gået i brechen for, hvordan straffesager skal dækkes i medierne. Derfor er jeg overbevist om, at han dels har nogle spændende holdninger til, hvordan retssager skal dækkes, men også til hvordan advokater skal opføre sig i medierne generelt samt omtale deres sager, når det kommer til de sociale medier. ♦

37

PETER KRAGH

Peter Kragh er specialiseret i strafferet, kommissionsundersøgelser og udlændingeret. Han har arbejdet i Udlændingestyrelsen fra 2006 til 2010, herunder i Sandholmlejen, og han har arbejds erfaring fra blandt andet Liberia, Yemen, Jordan, Syrien, Pakistan, Malaysia og Balkan.

Peter Kragh har været medlem af Flygtningenævnet fra 2013 til 2020 og har samlet set mere end 15 års erfaring fra udlændingeområdet.

Han har været bisidder i Minkkommissionen samt Instrukskommissionen, og han er medlem af DIGNITY's Danish Legal Expert Technical Group, hvor han i den forbindelse udfører frivilligt arbejde, primært vedrørende menneskerettigheder i Mellemøsten.

**HUSK AT
TANTE BIRTHE
SKAL VÆRE MED**

Trine Maria Ilsøe, journalist og retskorrespondent hos DR, dækker de store strafferetsager i tv og radio og er vært på en dokumentarserie, der går tæt på kriminalsager. Hun er også uddannet jurist med en advokat i maven og mener, at advokater har en vigtig stemme, og at de har godt af at komme ud af juraboblen.

Trine Maria Ilsøe er i lydstudiet for at indtale et indslag til tv-magasinet 'Kriminelt', da Advokaten møder hende i DR Byen til interview. Hun har for nylig været i Pattaya i Thailand for at lave et program om en dansk mand, der sidder fængslet.

"Ikke så meget følelser. Lidt mere gang i den og med tryk på Thailand," lyder feedbacken fra produceren, og hun gentager foran mikrofonen:

"Jeg er her ikke på badeferie. Jeg er her for at komme ind i et af Thailands berømte fængsler." Nu med mere tryk på.

Weekenden forinden måtte hun rykke ud akut for at dække sagen om den 13-årige pige, der forsvandt og senere blev fundet indespærret hos en 32-årig mand i Sydvestsjælland. Ligesom hun sidste sommer måtte rykke hurtigt og gribe mikrofonen foran indkøbscentret Field's, mens et skyderi fandt sted, og ingen endnu vidste, hvad der foregik. Hurtige nyheder, dækning af langvarige retssager, dokumentarer, der går i dybden, tv, radio og analyser til forskellige målgrupper. Det er dagligdagen for DR's retskorrespondent.

"Jeg kan stadig blive nervøs, selv om jeg har gjort det en million gange. Det har jeg da været i den her uge, fordi jeg skulle være sindssygt koncentreret om ikke at sige alt det, man vidste, men som vi ikke kan sige. Vi ved jo ofte meget mere, end det vi siger. Jeg skal også sørge for at finde balancen mellem ikke at pensle noget ud, men heller ikke få det til at lyde mindre alvorligt, end det er. Når jeg er i en tv-avis og kun har to gange tredive sekunder til at formidle, så kan jeg ikke få alle nuancerne med, og så skal jeg

prøve at være skarp. Så gælder det om at vælge, hvad der er det vigtigste – eller det, som jeg vurderer, er det vigtigste, mens jeg står midt i det. Så jeg bliver tit nervøs, men jeg er på en måde med tiden blevet ven med den der nervøsitet," fortæller hun.

Udover at balancere mellem ikke at sige for meget, ej heller for lidt, føler Trine Maria Ilsøe, at det er et privilegium at arbejde med mange forskellige platforme og til forskellige målgrupper.

"Jeg kan tale på én måde til P4-lyttere, en anden måde i P3. Når jeg laver P1 Orientering eller P1 Morgen, kan jeg få lov til at nørde. Vi har jo nogle flader, hvor jeg kan få flere nuancer med end i de korte tv-indslag, hvor det skal skæres helt til. I denne uge har jeg også lavet noget i DR Ultra til børn."

Fra jurist til journalist

Oprindeligt var det juraen, der trak, for udover at være journalist er Trine Maria Ilsøe også uddannet jurist. En uddannelse, hun påbegyndte som helt ung, men som hun afbrød for at helles sig journalistikken, og først senere fuldførte med eksamen i cand. jur. i 2015.

"Jeg startede med jura ud fra et bundnaivt synspunkt om at skulle ud og redde verden. Jeg havde været piccoline på et advokatkontor, så jeg vidste godt, at jeg nok ikke skulle være erhvervsadvokat. Mens jeg læste jura, blev jeg ret hurtigt interesseret i de strafferetlige fag og også i immateriel ret, og så fik jeg studiejob på TV 2 som stud.jur. og blev senere ansat på fuldtid. Jeg skulle bare lige få specialet færdigt, men da jeg var på TV 2,

Når man dækker virkelig mange retssager, som jeg gør, så ser man, at der er mange forskellige måder at lave en vidneforklaring eller en procedure på.

syntes jeg, at alt det, der foregikovre i nyhedsafdelingen, var sjovere, og så ville jeg være journalist. Jeg blev optaget på en tillægsuddannelse på journalisthøjskolen og finansierede den selv med et banklån. Imens arbejdede jeg som researcher på Politiken og blev så ansat der senere som journalist og blev retsreporter. Jeg har altid syntes, det var sjovt at formidle det juridiske stof, og jeg har altid vidst, at mit endgame skulle være kriminalstoffet. Alle mine overbygningsfag handlede om straffet, og det var klart det, jeg synes var mest spændende. Alle aspekter af det.”

Det er ikke kun den juridiske baggrund, der har givet Trine Maria Ilsø gode forudsætninger for at dække retsstoffet. Det har de jobs, der kom henad vejen som presserådgiver i Justitsministeriet og i Politiets Efterretningstjeneste (PET) også i høj grad bidraget til.

Overvejer advokat

“På et tidspunkt prøvede jeg også at arbejde med kommunikation om noget, som ikke havde med kriminalitet at gøre, men så kunne jeg mærke, at jeg var nødt til at vende tilbage til det. På det tidspunkt tænkte jeg, at det nok var tid til at få lavet det juraspeciale. Min plan var faktisk, at jeg ville ud at være advokatfuldmægtig efter eksamen. Jeg nåede lige at tage kontakt til et par advokater og spurgte: ‘Hvad gør man, hvis man er gammel og gerne vil være fuldmægtig?’ Men så dumpede det her job ned fra himlen.”

Jobbet som retskorrespondent i DR har hun haft siden august 2015, og det er et job, hun betragter som en gave.

Men derfor kan man godt have flere tanker om arbejdslivet, og hvad der er sjovt. Det mærker hun for eksempel også i disse dage, hvor hun arbejder på et kæresvarskrift til Højesteret med anmodning om ikke at lukke dørene helt i en sag mod en tidligere PET-ansat, der trækker tråde til FE-sagen. Det kræver lidt ekstra omhu, og så er hun tilbage til det juridiske sprogbrug med lange, indskudte sætninger i kontrast til dagligdagens mere kontante vendinger.

“Jeg overvejede meget alvorligt at blive advokat. Jeg er muligvis for gammel, men jeg har ikke droppet tanken helt – den er ikke lukket endnu. Jeg synes, at jura er sindssygt sjovt. Jeg hadede at læse det, men det er sjovt. Jeg kan også mærke, at når jeg lige kan få lov til at lave et kæreskrift – og selvom det sikkert er totalt studentikost, det jeg får griffet ned, og hvis jeg var førsteårsfuldmægtig, ville jeg sikkert få det tilbage med en masse røde streger – så synes jeg virkelig, det er sjovt. Juraen er sjov, og det er især sjovt at binde juraen sammen med virkeligheden.”

Hvis der engang kommer til at stå advokat på visitkortet, er hun ikke i tvivl om, at det også bliver indenfor straffetretten. Trods utallige timer i retten, er fascinationen intakt:

“Hvis man skal lave det her, er man nok nødt til at have en snert af blå blink i sig, men for mig er det også et område, hvor der er mange principielle ting på spil, fordi der er straf i den anden ende. Og i forhold til at der er nogen, der kan komme rigtig alvorligt afsted. Der er forurettede, der er ofre, men der er også et aspekt i forhold til, at hvis man skal bure folk inde i fængsel

i rigtig mange år, så er der immervæk også nogle betingelser, der skal være opfyldt,” siger hun.

Advokater er vigtige

På jobbet er Trine Maria Ilsø ofte i kontakt med advokater, når hun dækker straffesagerne.

“Advokater er rigtig vigtige for journalister. Jeg taler jo mest med strafferets- og forsvarsadvokater. Det kan både være ved konkrete sager og om praktiske ting men også i forhold til rent juridiske problemstillinger, som jeg har brug for at undersøge. De fleste er gode til at hjælpe med at svare på, om jeg er helt skævt på den eller har forstået tingene rigtigt. Mange af dem er meget dygtige og hjælpsomme.”

Hun har også noteret sig, at forsvarsadvokater, ligesom alle andre advokater, er meget forskellige.

“Når man dækker virkelig mange retssager, som jeg gør, så ser man, at der er mange forskellige måder at lave en vidneforklaring eller en procedure på. Der er nogle, der går meget juridisk til værks, nogle går meget menneskeligt til værks, og så er der nogle, der er bralrende. Man kan godt se, hvad der virker og ikke virker i forhold til en dommer. Ofte er det jo en kombination af det hele, der virker. En ting, jeg i hvert fald kan se, virker, er, at man anerkender den forbrydelse, der er blevet begået og ikke bagatelliserer den,” siger hun og tilføjer:

“Jeg sidder også og betragter nævningene i de store sager og kan se, hvad de reagerer på. Men altså ligesom mennesker og journalister er forskellige, så er advokater også forskellige.”

Os og dem

Som journalist sætter hun en ære i at holde sig langt fra udtalelser, der har den mindste snert af politik i sig.

“Jeg mener jo ikke rigtig noget og går ikke ind og vurderer hverken advokatstanden eller retssikkerheden. Men jeg vil godt sige, at min oplevelse af advokater er bedre end deres omdømme. Sådan håber jeg også, at det er for journalister,” griner hun og fortsætter:

“Jeg er ret retssikkerhedsmæssigt bevidst om, at alle har krav på et forsvaret, og at den rolle, forsvarsadvokater har, er ligeså vigtig som den rolle, anklagemyndigheden har. At man i et retssamfund er nødt til at have ligevægt mellem begge parter. At når anklagemyndigheden fremturer med det ene, så er man også nødt til at have en forsvaret, der kan lægge vægt på de andre hensyn, der måtte være i en sag.”

At både advokater og journalister er placeret lavt i diverse omdømmemålinger, tror Trine Maria Ilsøe ikke, der kan ændres synderligt meget på.

“Jeg tror, det er svært at ændre, fordi vi lever i et samfund, som er mere polariseret. Der er et eller andet i tiden, hvor det i stigende grad bliver ‘os og dem’. Man sidder ligesom fast i sine roller. Jeg får flest positive henvendelser, men jeg får også at vide, at jeg er en ‘klam so’. Det er svært at gøre så meget ved. Det handler også meget om, hvilket ståsted den, der finder på at skrive den slags, selv har. Hvad man er farvet af. I sidste uge fik jeg røg for, at der var en sag, hvor jeg ikke havde nævnt etniciteten på den tiltalte, og så kan meldingen jo lyde, at jeg er også bare politisk korrekt eller lignende. Og

så er der andre gange, hvor jeg nævner etniciteten. Men reglerne er sådan, at jeg faktisk kun må gøre det, når det er relevant,” forklarer hun.

Forskellige roller

Selv om advokater som oftest også har forståelse for hendes arbejde og pressens rolle under en straffesag, så me-

procederet for inde i retten’, så beder jeg dem om at sige de tre vigtigste ting, der er vigtige at få frem. Så kommer den alligevel: ‘Som jeg jo lige har sagt inde i retten...’ Man må forstå, at hvis jeg kun var skrivende journalist, så kan jeg da godt referere fra den procedure, men det kan jeg ikke til tv. Jeg kan godt referere det foran kameraet, og det gør

ner hun, at advokater i nogle tilfælde godt kan blive bedre til at forklare sager for seere og lyttere udenfor retten. Hun har oplevet, at når hun beder om et interview lige efter en retssag, og det er til kamera, så kan advokater godt blive fortørnede over at skulle gentage sig selv.

“Når jeg hører den med ‘undskyld men det har jeg jo lige stået og

jeg jo også, men så er det overladt til mig i stedet for, at advokaten selv bruger den taletid, der nu er.”

Hun oplever oftest, at advokaterne er forstående, også selvom nogle måske mener, at journalister har fastlagt en dagsorden på forhånd.

“Måske vil de grine af det, men jeg tror faktisk, at de fleste af os ønsker at få en sag belyst fra flere sider. De fleste

advokater er ret klare på, at vi har forskellige roller. Men der er da helt klart også nogle, der synes, at vi journalister bare er en pestilens og møgirriterende, og at vi i øvrigt ikke fatter en brik af noget som helst. At vi ikke forstår juraen.”

Ifølge journalisten er der ingen grund til at være bekymret for at stille sig frem i pressen som advokat.

“Advokater skal ikke være så bange for det. Jeg ved godt, der kan være nogen, der har haft en dårlig oplevelse. Men man kan sørge for at have lavet nogle gode aftaler på forhånd. Husk lige at spørge: ‘Hvad bliver jeg lige citeret for.’ Man skal huske, at advokater jo også er med til at nuancere et billede, som kan være enormt farvet, og hvis de så ikke udtaler sig, så kommer den nuancering ikke frem.”

“Jeg tror, der er mange advokater, der har prøvet at blive brændt af en journalist eller føler, de bliver misforstået. Men med tiden opbygger man

relationer til kilderne, og så ved begge nogenlunde, hvad man kan regne med. Sådan er det med alle kildeforhold, uanset om det er advokater, systemkilder eller sårbare kilder. Så handler det jo om tillid.”

Opfordringen er derfor klar: “Jeg synes i hvert fald, at det er vigtigt, at advokater medvirker i retspolitiske diskussioner, fordi de har en vigtig stemme, og de er tit nogle af dem, der sidder med fingrene nede i materien ude i virkeligheden.”

Ud af boblen

Et andet råd, som Trine Maria Ilsøe har til advokater og jurister, er, at det kan være sundt at træde lidt ud af sin egen fagboble.

“Når man er jurist, så går man lidt i sin egen boble, og så tror man, at det, man ved, må være common knowledge, men det er det ikke. Når jeg sidder til en retssag, så liveblogger jeg i større sager. Læserne kan så stille

spørgsmål, og det er for mig den bedste reminder om, at bare fordi man går i sin egen lille jurist- eller fagboble, så er det ikke nødvendigvis ligetil. Det er ikke almen viden, hvad der er forskellen på en domsmandssag og en nævningsag. Det er ikke alle, der ved, at der er forskel på, om man er sigtet eller tiltalt, eller at der er forskel på forsætsgrader. De ved heller ikke, hvad ordet forsæt betyder. De ved måske heller ikke helt basalt, at man som tiltalt har ret til at lade være med udtale sig, eller at man har ret til ikke at sige sandheden, at man må gerne lyve – i modsætning til et vidne.”

Når Trine Maria Ilsøe er på arbejde og skal formidle, har hun altid et mantra med i baghovedet, som blander sig sammen med det juridiske fagsprog.

“Husk tante Birthe.”

“Jeg har et indre billede af min tante Birthe. Hun følger godt med i nyhederne, og hun ved måske også mere end

gennemsnittet, men jeg skal stadigvæk huske at kommunikere, så hun forstår det. Ligesom advokater kan jeg også godt selv være lidt hæmmet fra gamle dage på jura, og det fagtunge sprog sidder der jo et sted. Jeg siger det også til advokaterne, når de skal på udenfor retten og siger: 'Altså det har jeg jo lige stået og sagt inde i retten'. Så svarer jeg: 'Ja det er rigtigt, men min tante var ikke med inde i retten. Det er hende, du taler til. Og nu får du et klip på 20 sekunder i tv-avisen.'

"Jeg tænker meget over, hvordan jeg skal gøre jura lettilgængeligt, selv om jeg godt ved, at jeg kommer til at skære nogle hjørner. Det kan være noget med at beskrive for eksempel forvaringsdomme. At fortælle forskellen mellem livsvarigt fængsel og en tidsbegrænset sanktion eller vægten af en mental erklæring. Jeg gør mig umage med at finde ud af, hvordan man kan gøre det komplicerede forståeligt, så tante Birthe er helt med."

Flere benspænd

Der er to ting, som Trine Maria Ilsøe godt vil påpege som et problem ved dækningen af retssager i Danmark. "Jeg synes, der er en øget tendens til

dørlukning. At det nu nærmest er en hovedregel, at dørene bliver lukket under efterforskningen af en sag. Jeg ved godt, der kan være nogle hensyn til både forurettede, pårørende og efterforskningen i begyndelsen, men det er helt klart min fornemmelse, at det i dag i højere grad er hovedreglen, at dørene først bliver åbnet, når hovedforhandlingen går i gang. Det gør mit job sværere, men det gør det jo også sværere for en forsvarer at sige noget undervejs, selv når de faktisk gerne vil sige andet end: 'Min klient nægter sig skyldig.' Deres klient ønsker måske også, at de siger mere end det. Vi skal ikke mere end femten år tilbage, da var det anderledes. I for eksempel en terrrorsag – selv i Vollsmosesagen, dér blev dørene åbnet. Men i dag er det ofte først til hovedforhandlingen."

Det andet problem er øget brug af navneforbud.

"Jeg ved godt, at der har forsvarsadvokaterne ikke den samme interesse som journalister. Der kan være sager, hvor der er rigtig gode grunde til navneforbud, men der kan også være andre sager, hvor sagen nærmest bliver umulig at dække. Et navneforbud er også et identifikationsforbud. Det betyder

for eksempel, at man kun kan sige, at der er en nærtstående relation mellem to parter men ikke, om der er tale om en nevø eller en ægtefælle. Jeg synes, der er kommet en øget brug af navneforbud, som er for overdrevet i forhold til, hvad der er hensigtsmæssigt. Netop fordi det er så vidtrækkende. Det er i forvejen meget få sager, hvor jeg ville sige et navn, inden der var faldet endelig dom, og det har vi også regler om i DR. Der skal en vis straf til efter en dom, før vi bruger navnet – medmindre der er tale om med folk med gyldne kæder eller i særligt betroede stillinger. Men det er selve identifikationsforbuddet, der nogle gange kan være en hindring for os for at beskrive sagen."

På trods af at retssystemet har øget antallet af benspænd for journalister, der dækker retsområdet, så har Trine Maria Ilsøe ikke på nuværende tidspunkt planer om at skifte stolen ud i retslokalet.

"For mig er gaven, at jeg elsker krimi, så længe at det aldrig bliver til underholdning. Den største gave er, at jeg kan få lov til at formidle det samme emne til mange forskellige målgrupper. Det er det fedeste." ♦

TRINE MARIA ILSØE

Retskorrespondent hos DR, hvor hun dækker politi- og retsstof på alle platforme. Tidligere særlig rådgiver i Justitsministeriet, kommunikationsrådgiver hos Politiets Efterretningstjeneste (PET) og kriminalreporter på Politiken. Uddannet jurist med tillægsuddannelse i journalistik (DJH 1999). Færdiguddannet cand.jur. i 2015 fra Københavns Universitet.

Ytringsfrihed vejede tungest i havfruesagen

Et nederlag i byretten blev til et endnu større nederlag i landsretten. Men i Højesteret kom advokat Martin Dahl Pedersen og hans klienter Berlingske og Danske Medier ud som vindere. Ytringsfriheden overtrumfede ophavsretten, der i flere årtier har beskyttet Den Lille Havfrue mod brug af værket uden godkendelse fra billedhuggerens Edvard Eriksens arvinger.

Da klokken nærmede sig 12 på dagen, hvor Højesteret skulle afsige dom i sagen om Den Lille Havfrue, sad jeg på mit kontor, mens jeg konstant trykkede opdater på minretssag.dk. Pludselig kunne jeg høre den advokatfuldmægtig, som jeg samarbejdede med om sagen, komme løbende ind på mit kontor. Hun havde fået adgang til dommen før mig. "Jeg tror, der står noget med frifindelse," sagde hun. Vi rystede begge på hænderne og var helt oppe at køre. Jeg nåede kun at læse selve konklusionen, da jeg havde lovet min klient Berlingske at ringe lige så snart, vi fik dommen.

I den anden ende af telefonrøret var Berlingskes ansvarshavende chefredaktør, Tom Jensen, og Berlingske Medias jurist, Jakob Dinesen. Hele seancen blev videofilmet til en efterfølgende artikel om retssagens udfald. "Yes!" udbød Tom Jensen, mens jeg fortalte, at jeg var lidt oppe at køre. "Det er vi sgu også. Hold kæft det er godt," svarede Tom Jensen.

Højesteret afsagde dom 17. maj i år. Konklusionen var frifindelse, og at arvingerne efter billedhuggeren Edvard Eriksen, som skabte skulpturen Den Lille Havfrue, skulle tilbagebetale 705.205,01 kroner med procesrente til Berlingskes chefredaktør. Det svarede til det beløb, som han havde betalt efter landsrettens dom. Derudover blev de pålagt at betale sagsomkostninger for alle tre retsinstanser.

Nøjagtig fire år og en dag, før højesteretsdommen kom, bragte Berlingske en karikaturtegning af Den Lille Havfrue med et zombieansigt og et flosset dannebrogssflag i hånden på forsiden af avisens debatsektion. Overskriften var "Ondskaben i Danmark". Senere på året anlagde arvingerne en sag mod Berlingskes chefredaktør Tom Jensen ved Københavns Byret. Sagen blev anlagt mod ham, da ansvaret for, hvad der bliver publiceret, ifølge medieansvarsloven ligger hos den ansvarshavende chefredaktør og ikke hos medievirksomheden eller ejerne bag. Dengang var jeg endnu ikke en del af sagen. Det blev jeg først under ankesagen i Østre Landsret, hvor jeg var advokat for Danske Medier, som var biintervenient til støtte for Berlingske. Efter at sagen var anlagt i byretten, bragte Berlingske et foto af Den Lille Havfrue med mundbind på som

illustration til en artikel. Fotoet blev derfor også en del af retssagen.

Et godt billede på det altoverskyggende tema i havfruesagen er den romerske gudinde Justitia med en balancevægt i den ene hånd. Hvilken vægtskål vejer tungest – ophavsretten eller ytringsfriheden? Du skal have en stærk ophavsret, som giver en gulerod til, at du får skabt noget som for eksempel et værk som Den Lille Havfrue. Der skal være en beskyttelse, så andre ikke bare kopierer det. Det er en vigtig grundrettighed. Så har du på den anden side en anden vigtig grundrettighed, ytringsfrihed, som i nogle tilfælde overtrumfer ophavsretten. Det er ikke enten eller, men en konstant afvejning. I denne sag faldt afvejningen i både byretten og i landsretten sådan ud, at ophavsretten vejede tungest, mens ytringsfriheden vejede tungest i Højesteret. Afgørelsen fra Højesteret er vigtig, fordi den sætter kursen for, hvordan balancen skal være fremover.

Det havde været alvorligt, hvis Højesteret var nået frem til samme afgørelse som Østre Landsret. Byretsdommen var vidtgående, men landsretsdommen var endnu mere vidtgående til arvingernes fordel. I landsretten og i Højesteret var spørgsmålet om, hvorvidt der er en ulovbestemt parodiundtagelse i Danmark, helt centralt – altså om der gælder en undtagelse for parodier, som ikke er nedfældet ved lov. De nåede frem til to vidt forskellige svar. Det spørgsmål blev slet ikke prøvet i byretten.

Med et pennestrøg afviste landsretten, at der gælder en ulovbestemt parodiundtagelse, som der ellers er bred enighed om blandt adskillige danske juraprofessorer. Inden for ophavsretten er hovedreglen, at et kunstværk er beskyttet af ophavsretten. Der gælder enkelte undtagelser. Hvis værket er en tekst, kan det være i orden at citere dele af den. Der er også en undtagelse for karikaturer og parodier – parodiundtagelsen. Det var problematisk for Berlingske, Danske Medier og for mediebranchen generelt, at landsretten nåede frem til, at parodiundtagelsen ikke gjaldt i Danmark. For eksempel sagde DR efter landsretsdommen, at den gjorde det umuligt for dem at lave satire i fremtiden.

Arvingernes advokat argumenterede i både landsretten og Højesteret for, at der ikke gjaldt

OM SAGEN

I efteråret 2020 afsagde Københavns Byret dom i retssagen, som Billedhuggeren Edvard Eriksens Arvinger, et selskab ejet af arvinger til skaberen af Den Lille Havfrue, havde anlagt i november 2019 mod Berlingskes ansvarshavende chefredaktør. Sagens omdrejningspunkt var, om Berlingske havde krænket den 70 år lange ophavsret, arvingerne har frem til 2029, samt markedsføringsloven i forbindelse med offentliggørelsen af en karikaturtegning af Den Lille Havfrue og et foto af skulpturen med mundbind på. Karikaturtegningen bragte Berlingske 18. maj 2019, mens fotoet var i avisen 22. april 2020. Karikaturtegningen udgjorde forsiden af debatsektionen sammen med overskriften "Ondskaben i Danmark", mens fotoet blev bragt i forbindelse med en artikel om et forskningsprojekt, som viste et sammenfald mellem frygt for coronasmitte og en højreorienteret politisk overbevisning. Byretsdommen faldt ud til arvingernes fordel, idet den nåede frem til, at Berlingske havde krænket ophavsretten. Berlingske ankede sagen til landsretten, som konkluderede, at der både var tale om brud på ophavsretsloven og markedsføringsloven. I sidste ende vandt Berlingske sagen, da Højesteret slog fast, at hverken karikaturtegningen eller fotografiet krænkede arvingernes ophavsret eller markedsføringsloven. Martin Dahl Pedersen indtrådte på vegne af Danske Medier som biintervenient i sagen, mens den verserede i landsretten og var advokat for både Berlingske og Danske Medier i Højesteret. Han har samarbejdet med Katinka Engel, advokatfuldmægtig hos Kromann Reumert, om sagen.

Det er slået fast, at frirummet er større end efter landsrettens afgørelse, men det er på ingen måde et frihjul, og det vil altid være en konkret vurdering fra sag til sag.

en ulovbestemt parodiundtagelse, fordi Danmark undlod at indføre undtagelsen under implementeringen af Infosoc-direktivet fra 2001, som omhandler hovedspillereglerne inden for ophavsret i forhold til informationssamfundet. EU-direktivet fastslår klart, at et værk som for eksempel Den Lille Havfrue har en stor ophavsretlig beskyttelse. Det er snævert, hvad der er tilladt i forhold til ytringsfrihed, men parodiundtagelsen er en

del af direktivet. Vi havde hver vores udlægning af, hvordan den manglende implementering af den del af direktivet skulle fortolkes. Jeg argumenterede i stedet for, at grunden til, at parodiundtagelsen ikke var implementeret, var, at det var unødvendigt, fordi der i forvejen gjaldt denne her ulovbestemte parodiundtagelse.

I materialesamlingen med relevant retspraksis og juridisk litteratur til sagen i Højesteret lå den såkaldte Deckmyn-dom, som jeg mente

kunne bruges parallelt i denne sag. EU-dommen omhandlede en sag, hvor den belgiske politiker Johan Deckmyn havde lavet en karikaturtegning ud fra en forside fra tegneserien "Suske en Wiske", som på dansk hedder Finn og Fiffi. Arvingerne efter skaberen af tegneserien mente, at tegningen krænkede deres ophavsrettigheder. Det interessante i forbindelse med EU-dommen er, at før dommen var der en forståelse af, at en parodi skal være en parodi på et andet værk, men efter dommen er det ikke længere et krav, ligesom det heller ikke er et krav, at en parodi skal have sin egen originale karakter. Man må altså godt parodiare et værk i en bredere sammenhæng, så EU-dommen lempede kravet og gjorde parodiundtagelsen bredere end tidligere praksis. I forhold til Berlingskes karikaturtegning havde det betydning, fordi havfruen blev anvendt som et nationalt symbol.

Højesteret lagde vægt på EU-dommens måde at fortolke undtagelsen på og slog fast, at undtagelsen til den danske ophavsretlige beskyttelse også gælder, selvom parodien er nærgående og samtidig retter sig mod noget andet end selve originalværket. Højesteretsdommen betyder, at der er givet nogle klare rammer for brugen af ophavsretligt beskyttede værker. Det er slået fast, at frirummet er større end efter landsrettens afgørelse, men det er på ingen måde et frihjul, og det vil altid være en konkret vurdering fra sag til sag.

Ekstrakten med sagens dokumenter til Højesteret indeholdt en masse eksempler fra arvingernes side på, hvor populær Den Lille Havfrue er, blandt andet gennem antallet af licensaftaler. Modpartens synspunkt var, at Berlingske var med til at udvande deres indtjeningsmuligheder. I forhold til fotoet af havfruen med mundbind på fremlagde jeg en række eksempler på brug af mundbind på nationale symboler under coronapandemien. Udenlandske medier brugte for eksempel fotos af Manneken Pis i Bruxelles og Jesus-figuren i Rio de Janeiro med mundbind på som nationale symboler, der er med til at skabe sammenhold i befolkningen under kriser som for eksempel coronapandemien. Eksemplerne understøttede det synspunkt, at havfruen ikke var anvendt for at vise kunstværket, men for at vise den som nationalt symbol på

linje med, hvad der skete i adskillige andre lande. Fordi Berlingske anvendte fotoet som et nationalt symbol i en samfundsmæssig relevant artikel, som har offentlighedens interesse, burde ytringsfriheden ifølge min vurdering veje tungest i forhold til ophavsretten.

På trods af, at fotografiet efter gængse regler ville være en krænkelse af ophavsretten, tillagde Højesteret ytringsfriheden større vægt. Vi har ingen danske højesteretsdomme med den konklusion, så det var ubetrådt land. Retten til ytringsfrihed, som Den Europæiske Menneskerettighedskonvention beskriver i artikel 10, fyldte overraskende lidt i Østre Landsrets dom, hvor konklusionen var, at fotoet var i strid med både ophavsretten og markedsføringsloven. Mens byretten og landsretten var enige om, at der var sket en krænkelse af ophavsretten, gik landsretten skridtet videre ved at konkludere, at Berlingske havde anvendt havfruen som markedsføring. Det var både medierne og jeg meget overraskede over. Højesteret slog i sidste ende fast, at redaktionelt stof er undtaget fra markedsføringsloven.

Landsretsdommen betød, at Berlingske skulle betale 300.000 kroner med procesrente for krænkelse plus 358.280 kroner i sagsomkostninger. Beløbets størrelse var rigtig høj, og det var med til at give en chilling-effekt – altså at det afskrækkede medier fra overhovedet at nærme sig at gøre noget lignende. For eksempel undlod

medierne at bringe billeder, da z-tegn var malet på Den Lille Havfrue i forbindelse med Ukraine-krigen. Det plejer medierne ellers at gøre, når der sker hærværk på havfruen, hvilket efter min vurdering er lovligt, fordi der efter ophavsretsloven er en undtagelse i forhold til dagsbegivenheder. Den form for overdreven forsigtighed fra mediernes side tror jeg, at Højesteret har fjernet med sin dom, der har givet en form for afklaring i forhold til, hvad man må og ikke må.

Fra selve processen med at føre sagen tager jeg det med mig, at det er altafgørende at foretage et virkelig grundigt forarbejde. Forberedelse, fordybelse og samarbejde med medarbejdere og klienter, som gør, at den juridiske værktøjskasse bliver større, er altafgørende. Det er denne sag med til at understrege.

Ofte er det sådan, at nogle ting falder på plads inde i hovedet lige inden det afgørende tidspunkt i retssagen. “Der var den,” tænker jeg typisk, når jeg når et vist punkt i den sidste forberedelsestid. Denne gang skete det under forberedelsen af det sammenfattende processkrift og den mundtlige procedure, hvor nogle ting stod endnu klarere for mig. Det gjaldt særligt i forhold til, hvor stor vægt ytringsfrihedsargumentet kunne have i forhold til karikaturtegningen, hvis Højesteret afviste, at der gjaldt en parodiundtagelse. Jeg mener, at retten til ytringsfrihed i så fald alligevel ville bibringe samme resultat. ♦

49

MARTIN DAHL PEDERSEN (H)

Partner og advokat Kromann Reumert, som han har været en del af siden 1993. Martin Dahl Pedersen er velbevandret i sager, der har med medier, underholdning og sport at gøre, og de juridiske specialer tæller immaterialret og medieret, ligesom han har langvarig erfaring med retssager i det hele taget. Martin Dahl Pedersen er uddannet cand.jur. fra Københavns Universitet i 1993, fik sin advokatbeskikkelse i 1996 og har en LLM (Master of Laws) fra New York University fra 1997.

MARKANTE SAGER

I artikelserien “Min sag” møder vi nogle af de advokater, der har stået i spidsen for bemærkelsesværdige sager. Hvad var de juridiske knaster, hvordan var det at føre sagen, og hvad har de taget med sig videre. Har du ført en kendt sag, og vil du gerne dele dine erfaringer fra sagen med kolleger, så skriv til ifr@advokatsamfundet.dk.

Kapaciteten må ikke være styrende for retspolitikken i Grønland

AAJA CHEMNITZ
Retsordfører Inuit Ataqatigiit

Justitsområdet i Grønland er et dansk ansvarsområde, som længe er blevet forsømt. Det har medført et stort efterslæb, og der er behov for handling nu, hvis det grønlandske retssamfund skal være tidssvarende.

Justitsområdet i Grønland er under pres. Uforholdsmæssig høj kriminalitet, utidssvarende lovgivning, store sagsbunker, lange ventelister og manglende digitalisering er blot få eksempler på udfordringerne.

Hvert år retter Naalakkersuisut henvendelse til Justitsministeriet med en liste over nødvendige tiltag, som skal få justitsområdet på benene igen, men må ofte se sig nedprioriteret. Det har efterladt et justitsområde, som på mange punkter er forældet. På civilområdet har vi blandt andet stadig manuel tinglysning, selvom det er årtier siden, Danmark fik digital tinglysning indført med store besparelser til følge. Det bør selvsagt også indføres i Grønland.

I foranstaltningskæden ser vi, at mange af aktørerne ikke har en juridisk uddannelse. Det kan virke absurd for mange, men rekrutteringsudfordringer og vægt på nærhedsprincippet har blandt andet gjort det nødvendigt at skabe sin egen forsvarer- og kredsdommeruddannelse i Grønland. Selvom de hver dag udfører et kompetent stykke arbejde, kommer vi ikke udenom, at det er behæftet med retssikkerhedsmæssige betænkeligheder. Der bør derfor ske en professionalisering af foranstaltningskæden ved blandt andet at tilbyde juridiske uddannelser. Det vil højne retssikkerheden samtidig med, at vi bevarer det nærhedsprincip som vores kriminallov er bygget op om.

Udover nærhedsprincippet er kriminalloven bygget

op om gerningsmandsprincippet. I takt med samfundets modernisering og befolkningens øgede retsbevidsthed er der dog et stort ønske om større proportionalitet mellem forbrydelse og foranstaltning samt øget fokus på ofrene. Det har derfor længe været på tale, at hæve foranstaltningsrammen fra 10 til 16 år. Det vil give domstolene et større råderum i de værste sager og medføre færre forvaringsdomme og større proportionalitet. Lovændringen er dog endnu ikke vedtaget, fordi at det vil udfordre anstaltskapaciteten.

Grønland har 225 indsatte pr. 100.000 indbyggere. Det er blandt Europas højeste og tre gange højere end Danmark. På trods af det har vi de senere år set en nedgang i anstaltskapacitet.

Det hænger ikke sammen med den lange venteliste og den politiske retning. Muligheden for at øge kapaciteten bør derfor undersøges. Samtidig skal der fokus på forebyggende indsatser og behandlings- samt beskæftigelses-tilbud, så vi kan reducere antallet af indsatte og skabe bedre rammer for resocialiseringen.

Der er mange ting at tage fat i, og der er ingen tvivl om, at det bliver et langt sejt træk at få rettet op på efterslæbet, men manglende handling nu gør blot efterslæbet større. Der bør gælde ens standarder i rigsfællesskabet. Justitsområdet i Grønland bør derfor være en høj prioritet, og regeringens skal holdes op på deres del af ansvaret for at sikre et tidssvarende justitsområde, som opfylder samfundets behov. ♦

TAG EN MASTER I SKAT

*Som advokat skal
du have en forståelse
for skat – det får du
på Master i Skat*

Anne Kjærhus Mortensen
Advokat i Ret&Råd

Skat er fundamentalt for advokater, fordi skatteret binder så mange juridiske discipliner sammen. Men skattelovgivningen er under konstant forandring, og det stiller store krav til alle, der arbejder med at sikre korrekt håndtering og rådgivning. Med en Master i Skat går du fra kompetence til ekspertise og får specialviden på det højeste faglige niveau for en skatteuddannelse i Danmark. Læs mere om Master i Skat på masteriskat.dk

Rene linjer i bestyrelseslokalet

Tekst Nicolai Pii, fagdirektør i Advokatsamfundet

Som udgangspunkt ligger advokaters bestyrelsesarbejde uden for begrebet advokatvirksomhed, men der opstår af og til tvivlstilfælde. Advokatrådets nye vejledning om advokater i bestyrelser gennemgår de mulige roller, advokater kan have i bestyrelser, og hvilken betydning de har for den juridiske regulering af advokatens bestyrelsesarbejde.

Der er en lang og god tradition for, at advokater er en del af bestyrelsen i selskaber, foreninger, fonde mv. Advokater besidder således en række kompetencer, som kan være med til at skabe værdi i bestyrelsesarbejdet, ligesom advokaten med sin juridiske baggrund har en særlig kompetence, når det kommer til juridiske spørgsmål i forbindelse med det løbende bestyrelsesarbejde.

Nu og da opstår der imidlertid spørgsmål om, hvilken kasket advokaten har på i forskellige situationer, og hvilket regelgrundlag advokaten i så fald er underlagt. Med udgangspunkt i et kapitalselskab kan for eksempel følgende spørgsmål opstå: Agerer advokaten udelukkende som bestyrelsesmedlem og er dermed alene underlagt reglerne i for eksempel selskabsloven?

Agerer advokaten under bestyrelsesarbejde på en sådan måde, at aktiviteten må anses for at være udøvelse af advokatvirksomhed og dermed underlagt både de selskabsretlige regler og de advokatregulatoriske regler? Eller har bestyrelsesadvokaten for en stund kastet sin bestyrelseskappe af sig for i stedet at agere som egentlig ekstern juridisk rådgiver (advokat) for selskabet?

Da de juridiske rammer og konsekvenser for de forskellige roller, som advokaten kan have i forbindelse med bestyrelsesarbejdet, er vidt forskellige, er det vigtigt både for advokaten og for selskabet, at der er fuldstændig gennemsigtighed omkring advokatens rolle i bestyrelsen.

Det er baggrunden for, at Advokatrådet har udarbejdet en ny vejledning om advokater i bestyrelser, som

udover vejledning om de gældende regler indeholder en række anbefalinger, som først og fremmest har til formål at skabe transparens om advokatens rolle i bestyrelsen. Vejledningen – og denne artikel – tager udgangspunkt i bestyrelsesposter i kapitalselskaber, men finder med de naturlige tilpasninger også anvendelse for foreninger og fonde mv. Advokatrådets vejledning kan ses på Advokatsamfundets hjemmeside.

Udøvelse af advokatvirksomhed eller ej

Hvis en advokat udøver en aktivitet, der kan siges at være advokatvirksomhed, finder advokatreguleringen anvendelse på aktiviteten i fuld udstrækning, herunder retsplejelovens § 126, stk. 1, om god advokatskik.

Spørgsmålet er herefter, om bestyrelsesarbejde er en aktivitet, som betragtes som advokatvirksomhed?

På baggrund af forarbejderne til retsplejeloven og opgaverne, som en bestyrelse er pålagt, er det Advokatrådets opfattelse, at det klare udgangspunkt er, at advokatens bestyrelsesarbejde

52

ADVOKATERS ROLLER I BESTYRELSE

En advokat kan have tre forskellige roller i et selskabs bestyrelse:

- Advokaten kan være bestyrelsesmedlem uden at anses for at udøve advokatvirksomhed. Det vil være det klare udgangspunkt.
- Advokaten kan være bestyrelsesmedlem og anses for at udøve advokatvirksomhed. Det vil have undtagelsens karakter.
- Advokaten kan være ekstern juridisk rådgiver (advokat) for selskabet ved siden af sin bestyrelsespost.

ikke betragtes som advokatvirksomhed.

Det betyder, at bestyrelsesadvokaten som udgangspunkt udelukkende er underlagt selskabslovens regler – og ikke de advokatregulatoriske regler – om for eksempel tavshedspligt, habilitet og rimeligt honorar.

Det må antages, at kun en aktiv handling fra advokaten i form af fremtræden, adfærd eller en egentlig aftale herom med selskabet kan føre til, at bestyrelsesarbejdet undtagelsesvist betragtes som udøvelse af advokatvirksomhed. Et eksempel på, at en bestyrelsesaktivitet anses for at være udøvelse af advokatvirksomhed, kan være, at advokaten over for tredjemand fremstår som advokat, for eksempel ved at benytte sin advokattitel i forbindelse med bestyrelseshvervet.

Hvis en bestyrelsesaktivitet anses for at være udøvelse af advokatvirksomhed, skal man som advokat være opmærksom på, at man derved bliver underlagt dobbeltregulering, idet både selskabslovgivningen og advokatreguleringen finder anvendelse. Det betyder

for eksempel, at advokaten både skal overholde selskabslovens habilitetskrav og reglerne om interessekonflikter i medfør af god advokatskik.

De forskellige retsvirkninger og regelgrundlag er en af de væsentligste grunde til, at der skal skabes størst mulig gennemsigtighed om advokatens rolle i bestyrelsen, så der ikke opstår misforståelser mellem advokaten og selskabet.

Advokatrådet kommer i sin vejledning med en række anbefalinger, som netop har til formål at skabe denne gennemsigtighed:

- I forbindelse med sin indtræden i bestyrelsen for et selskab bør advokaten sikre, at selskabet er bekendt med, hvilke regler der regulerer advokatens bestyrelseshverv, og hvilke konsekvenser det har, om advokatens aktiviteter under udførelsen af bestyrelseshvervet betragtes som advokatvirksomhed eller uden for advokatvirksomhed.

- For at skabe klarhed over advokatens rolle kan selskabet og advokaten med fordel anvende en bestyrelseskontrakt, så der er en klar forventningsafstemning om advokatens indsats i bestyrelsen.

- Hvis advokatens rolle ændrer sig, enten permanent eller midlertidigt, bør advokaten sikre sig, at selskabet er klar over ændringerne og disses virkninger.

53

Bestyrelsesmedlem vs. ekstern juridisk rådgiver

Det vil ofte være tilfældet, måske særligt i mindre selskaber, at bestyrelsesadvokaten udover bestyrelseshvervet i selskabet også yder ekstern juridisk rådgivning for selskabet som selskabets advokat.

Hvis der ses bort fra de særlige regler, der blandt andet gælder for børsnoterede selskaber, er der som udgangspunkt ikke noget til hinder for, at advokaten påtager sig begge disse roller.

EKSEMPEL 1

I Advokatnævnets kendelse af 10. oktober 2022 (sagsnr. 2020-4005), som er indbragt for retten, var en advokat medlem af bestyrelsen i to forbudne selskaber. I forbindelse med advokatens udtræden af de to selskaber opstod der en konflikt mellem bestyrelsesadvokaten og selskabets revisor. Revisor klagede over, at bestyrelsesadvokaten havde tilsidesat god advokatskik ved blandt andet at have truet med politianmeldelse og med at indgive en klage til Revisornævnet. Advokatnævnet fandt, at bestyrelsesadvokatens aktiviteter som bestyrelsesmedlem skulle betragtes som advokatvirksomhed og dermed var omfattet af normen om god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1. Advokatnævnet lægger hermed vægt på, at bestyrelsesadvokaten i sine e-mails til bestyrelsen og Erhvervsstyrelsen brugte sit advokatkontors e-mailsignatur samt indholdet af disse e-mails, at bestyrelsesadvokaten repræsenterede selskaberne i retssager, og at der ikke på det foreliggende grundlag kunne ses, at bestyrelsesadvokaten havde indgået en aftale med selskaberne om, at varetagelsen af bestyrelseshvervene faldt uden for advokatvirksomhed. Advokatnævnet fandt, at bestyrelsesadvokaten havde tilsidesat god advokatskik.

Hvis en advokat både agerer som bestyrelsesmedlem i selskabet og som ekstern juridisk rådgiver for selskabet, er det særlig vigtigt, at advokaten er meget tydelig om, hvilken rolle advokaten varetager hvornår.

Advokaten skal dog være meget opmærksom på mulige interessekonflikter mellem rollen som ekstern juridisk rådgiver og rollen som bestyrelsesmedlem. På samme måde skal advokaten i sin rolle som bestyrelsesmedlem være opmærksom på selskabslovens regler om habilitet, som betyder, at advokaten ikke må deltage i bestyrelsens beslutninger om tildeling af rådgivningsopgaver til advokaten selv eller ved bestyrelsens efterfølgende godkendelse af den rådgivningsopgave, som advokaten har udført.

Hvis en advokat både agerer som bestyrelsesmedlem i selskabet og som ekstern juridisk rådgiver for selskabet, er det særlig vigtigt, at advokaten er meget tydelig om, hvilken rolle advokaten varetager hvornår. Således vil mange opgaver kunne løses både som en del af bestyrelsesarbejdet og som ekstern juridisk rådgivning.

Derfor kan der hurtigt ske misforståelser, hvis der ikke har været en forventningsafstemning mellem selskabet og advokaten.

Alt andet lige vil det være advokatens risiko, hvis der ikke foreligger en klar

aftale om, at der skal udføres salærberettiget advokatarbejde, hvorfor advokaten også i disse tilfælde bør være meget transparent over for selskabet.

Advokatrådet kommer i sin vejledning med følgende to anbefalinger i de situationer, hvor bestyrelsesadvokaten også yder ekstern juridisk rådgivning for selskabet:

- Hvis advokaten ud over at være bestyrelsesmedlem i selskabet tillige – som selskabets advokat – yder egentlig juridisk rådgivning, bør der sammen med klienten fastlægges klare grænser mellem den eksterne juridiske rådgivning for selskabet og arbejdet som bestyrelsesmedlem i selskabet.
- Når der udføres ekstern juridisk rådgivning for selskabet, bør advokaten være opmærksom på at forventningsafstemme over for selskabet i forhold til alle relevante forhold, herunder hvis der oppebæres særskilt advokatsalær for rådgivningen.

Det starter og slutter med gennemsigtighed

Det er håbet, at vejledningen om advokater i bestyrelser kan være med til at klarlægge de forskellige roller, som advokater kan have i forbindelse med bestyrelsesarbejdet og dermed give advokaterne et bedre grundlag for at kunne varetage bestyrelsesarbejdet og eventuelt den eksterne juridiske rådgivning bedst muligt og inden for de gældende juridiske rammer.

Men det er mindst lige så vigtigt, at advokaterne videreformidler denne viden om de forskellige roller til selskaberne. Derfor – hvis hele vejledningen skal koges ned til én anbefaling – er det afgørende, at advokaten fra start til slut i sit bestyrelseshverv sørger for gennemsigtighed og forventningsafstemning omkring sin rolle, og hvilke regler der regulerer den rolle. ♦

EKSEMPEL 2

Advokatnævnets kendelse af 10. maj 2022 (sagsnr. 2021-2155), hvor en erhvervsdrivende fond havde indklaget en advokat, som havde været medlem af fondens bestyrelse, er illustrativ i forhold til, hvilke misforståelser der potentielt kan opstå. I forbindelse med, at fondsmyndigheden havde anmodet om en redegørelse fra fonden, blev det aftalt, at bestyrelsesadvokaten skulle udarbejde et endeligt svar til fondsmyndigheden. Efterfølgende sendte bestyrelsesadvokaten en faktura til fonden for udført advokatarbejde. Det blev fonden meget overrasket over, idet fonden ikke mente, at de havde indgået en aftale om ekstern advokatbistand i sagen, og at bestyrelsesadvokaten således udførte arbejdet som en del af sit bestyrelseshverv. Bestyrelsesadvokaten fastholdt sit salær og henviste til, at dette må stå fonden klart, at det var advokatarbejde, da han tidligere havde ydet fonden ekstern juridisk rådgivning. Advokatnævnet endte med at afvise adfærds- og salærklagen, idet behandlingen af sagen forudsatte en bevisførelse, der ikke var egnet til at finde sted for nævnet.

Behandling af klager over kuratorer i Advokatnævnet

Tekst Kirstine Mejer-Warnich, Chefkonsulent, Advokatnævnet

Advokaten bragte i august 2016 artiklen “Sagen henhører under skifteretten.... Eller gør den?”. Artiklen belyste med udgangspunkt i Advokatnævnets praksis grænsedragningen mellem skifterettens og Advokatnævnets kompetence. Artiklen blev i Advokaten 8, 2018, fulgt op af artiklen “Klage over en bobestyrer” med eksempler på Advokatnævnets afgørelser vedrørende klager over advokater, der af skifteretten er udpeget til at behandle et dødsbo som bobestyrer. Som en opfølgning herpå følger her eksempler på Advokatnævnets afgørelser vedrørende klager over advokater, der af skifteretten er udmeldt som kurator i et konkursbo.

Skifteretten behandler efter konkurslovens regler klager over kuratorer. Efter retsplejelovens § 146, stk. 1, og § 147 b, stk. 1, behandler Advokatnævnet klager over advokaters adfærd og salær.

I nogle tilfælde, hvor en advokat er udpeget af skifteretten som kurator i et konkursbo, henhører kompetencen til at behandle en klage over advokaten under Advokatnævnet. I andre tilfælde henhører kompetencen til at behandle en klage over kurator under skifteretten. Når skifteretten har taget stilling til en klage, har Advokatnævnet i visse tilfælde kompetence til at behandle en klage.

Det beror på en konkret vurdering af klagen, hvorvidt denne skal indgives til skifteretten eller til Advokatnævnet. Til belysning af, hvornår Advokatnævnet finder, at nævnet har kompetence til at behandle en klage – og hvornår nævnet ikke finder at have kompetence – gennemgås i denne artikel uddrag af Advokatnævnets afgørelser gennem de senere år vedrørende klage over en advokat, der var udpeget som kurator.

Hvis konkursboet verserer i skifteretten, fremgår det af Advokatnævnets praksis, at det indgår i nævnets vurdering af kompetencespørgsmålet blandt andet, hvem der klager, hvad klagen

vedrører, og om skifteretten har forholdt sig hertil.

I Advokatnævnets sagsnr. 2018-2745 og 2018-2746 havde klager, der var under konkurs, klaget over advokaten, der var udmeldt som kurator i blandt andet klagers konkursbo, og en advokat, der bistod kurator i forbindelse med konkursboernes behandling, ved flere forhold havde tilsidesat god advokatskik.

Advokatnævnet udtalte i kendelse af 26. september 2019 i sagerne, at det i et verserende konkursbo i første omgang henhører under skifterettens kompetence at vurdere, hvorvidt kurator har foretaget fornøden undersøgelse af boets aktiver, foretaget korrekt høring i forbindelse med fordringsprøvelse og i fornødent omfang imødekommet anmodning om kopi af boets akter.

Endvidere fremgik, at hvorvidt en kurator er habil til at foretage fordringsprøvelse af et krav i et konkursbo, hvor han har anmeldt kravet som kurator i et andet konkursbo, og om han har afgivet ukorrekte oplysninger i den forbindelse, i første omgang ligeledes henhører under skifterettens kompetence. Der var for Advokatnævnet ikke oplysninger om, at skifteretten havde forholdt sig til, om advokaten i det konkrete tilfælde var habil til at

foretage fordringsprøvelse af et krav. Advokatnævnet afviste på den baggrund for tiden disse dele af klagen efter beskaffenheden, fordi det som udgangspunkt henhørte under skifterettens kompetence at tage stilling til klagepunkterne.

Advokatnævnet udtalte imidlertid, at nævnet havde kompetence til at behandle de øvrige klagepunkter, da de drejede sig om, hvorvidt advokaten havde tilsidesat god advokatskik i forbindelse med varetagelsen af hvervet som kurator. Nævnet fandt, at advokaten blandt andet ikke havde tilsidesat god advokatskik ved ikke at sende kopi til klager af sit svar til skifteretten vedrørende klagers anmodning om gældssanering. Det fremgik, at nævnet herved havde lagt vægt på, at kurator handlede på vegne af skifteretten i konkurssagen.

I Advokatnævnets sagsnr. 2017-1390 var advokaten kurator i selskab X under konkurs. Klager havde blandt andet klaget over, at advokaten havde kontaktet klager (selskab Y) direkte, selvom selskabet var repræsenteret ved advokat, og søgt at indgå aftale med klager uden repræsentation ved advokat samt ved at fremkomme med injurierende udtalelser. Sagen vedrørte

henvendelser og møde i december 2016 og januar 2017. Advokatnævnet fandt i kendelse af 20. december 2017, at advokaten groft havde tilsidesat god advokatskik ved at tage direkte kontakt til klager flere gange samt gennemføre møde, når han var bekendt med, at klager var repræsenteret ved advokat. Advokatnævnet frifandt advokaten for den del af klagen, der vedrørte hans ytringer.

Advokatnævnets afgørelse blev stadfæstet ved dom af 26. september 2018 fra Retten i Odense. Østre Landsret op hævede ved dom af 25. februar 2020 Advokatnævnets kendelse, idet landsretten efter de da foreliggende oplysninger fandt, at advokaten først den 26. januar 2017 havde fået kendskab til, at Z var direktør i klager (selskab Y), og at hans direkte henvendelser til Z var af hædelig karakter.

Hvis advokatens kuratorhverv er op hørt, fremgår det af Advokatnævnets praksis, at nævnet som udgangspunkt anser sig for kompetent til at behandle en klage over kurators adfærd.

Således fandt Advokatnævnet i kendelse af 27. november 2019 i sagsnr. 2019-2275, at advokaten, der havde

været kurator i to konkursboer, havde tilsidesat god advokatskik ved ikke at efterkomme henvendelser om udlevering af oplysninger mv. af betydning for behandlingen af konkursboerne til den nye kurator.

Hvis konkursboet er afsluttet i skifteretten, fremgår det ligeledes af nævnspaksis, at Advokatnævnet som udgangspunkt anser sig for kompetent til at behandle en klage over kurators adfærd.

Således realitetsbehandlede Advokatnævnet i kendelse af 29. juni 2023 klagen i nævnets sagsnr. 2022-2504, hvor konkursdekret vedrørende klager var ophævet. Klager havde klaget over, at advokaten, der havde været kurator i konkursboet, havde tilsidesat god advokatskik ved under konkursboets behandling at møde personligt på klagers adresse uden forudgående orientering af hans advokat og ved at videregive fortrolige oplysninger i sin redegørelse til skifteretten og fordringshavere. Advokatnævnet fandt under de konkrete omstændigheder, at advokaten ikke havde tilsidesat god advokatskik i forbindelse med orienteringen af klagers advokat om mødet,

og at advokaten ikke var gået videre end berettiget varetægelse af konkursboets interesser tilsagde ved at medtage oplysningerne i redegørelsen til kreditorerne om klagerens lejebolig, hans søns privatskole og finansiering af livsstil.

Ved klage over, at en advokat, der er udmeldt som kurator i et konkursbo, befinder sig i en interessekonflikt, fremgår det af Advokatnævnets praksis, at det ligeledes indgår i Advokatnævnets vurdering af, om nævnet har kompetence til at behandle klagen, blandt andet om boet verserer i skifteretten, og om skifteretten i så faldt har forholdt sig til en klage over kurators habilitet.

I nævnets sagsnr. 2018-2478 var advokaten fratrådt som kurator. Klager havde blandt andet klaget over, at advokaten havde befundet sig i en interessekonflikt. Advokatnævnet udtalte i kendelse af 30. oktober 2019, at det som udgangspunkt henhører under skifterettens kompetence at vurdere, om en advokat, der er udpeget som kurator, er inhabil til at udføre det hverv, som advokaten er udpeget til at udføre. Henset til, at klagen blandt andet vedrørte spørgsmålet om, hvorvidt

Advokatnævnet fandt i kendelse af 20. december 2017, at advokaten groft havde tilsidesat god advokatskik ved at tage direkte kontakt til klager flere gange samt gennemføre møde, når han var bekendt med, at klager var repræsenteret ved advokat. Advokatnævnet frifandt advokaten for den del af klagen, der vedrørte hans ytringer.

advokaten havde handlet i strid med god advokatskik i forbindelse med afgivelse af habilitetserklæring, og om han havde befundet sig i en interessekonflikt i forbindelse med salget af boets aktiver, hvilke spørgsmål rakte videre end skifterettens kompetence, og da advokaten på tidspunktet for klagen var fratrådt som kurator, fandt Advokatnævnet ikke grundlag for at afvise klagen efter dens beskaffenhed.

Da der med rette kunne rejses tvivl om advokatens upartiskhed, fandt Advokatnævnet, at advokaten med sin erklæring ikke i tilstrækkelig grad havde sikret sig, at oplysninger, der var af væsentlig betydning for skifterettens beslutning om at beskikke ham som kurator, forelå for skifteretten, og advokaten havde herved handlet i strid med god advokatskik. Nævnet fandt endvidere, at advokaten havde handlet i strid med god advokatskik ved ikke af egen drift at have foranlediget, at der blev udpeget en ad hoc kurator til at varetage salgsprocessen ved salg af boets aktiver.

I Advokatnævnets sagsnr. 2018-3297 var klage ligeledes indgivet til skifteretten. Advokatnævnet afviste ved afgørelse af 20. december 2018 klagen for tiden efter beskaffenheden, fordi den vedrørte klage over kurators habilitet, og fordi klager ved brev af 10. december 2018 havde indgivet klage til skifteretten vedrørende samme forhold. Det fremgik endvidere, at Advokatnævnet i visse tilfælde havde kompetence til at behandle klagen, efter skifteretten

havde behandlet klagen.

I Advokatnævnets sagsnr. 2019-1438 havde klageren blandt andet klaget over, at indklagede, der var kurator i et konkursbo, befandt sig i en interessekonflikt. Nævnet afviste ved afgørelse af 31. oktober 2019 klagepunktet for tiden efter beskaffenheden, fordi det som udgangspunkt henhører under skifteretten i et verserende konkursbo at behandle en klage over en kurators habilitet.

Advokatnævnet realitetsbehandlede i sagsnr. 2022-2753 klage over, at advokaten havde påtaget sig hvervet som kurator, uanset at hun var inhabil. Advokatnævnet fandt i kendelse af 30. marts 2023 at advokaten, der var udmeldt som kurator, under de konkrete omstændigheder ikke havde befundet sig i en interessekonflikt ved at lade sig udpege som kurator. Nævnet lagde blandt andet vægt på, at skifteretten på et retsmøde tilkendegav, at advokaten ikke generelt var inhabil til at varetage konkursboet som kurator "men alene i forhold til de 2 rejste spørgsmål", samt at skifteretten endvidere i en kendelse afviste klagerens begæring om afsættelse af advokaten som kurator. Nævnet lagde herudover vægt på, at advokaten havde anmodet skifteretten om at udpege en ad hoc-kurator. Advokatnævnet fandt på den baggrund, at advokaten ikke havde tilsidesat god advokatskik.

De omtalte afgørelser kan sammenfattes således, at Advokatnævnet som udgangspunkt afviser en klage over,

at en advokat, der er udpeget af skifteretten som kurator, befinder sig i en interessekonflikt, for tiden efter beskaffenheden, når kuratorhvervet består, og skifteretten ikke har forholdt sig til spørgsmålet om habilitet. Det fremgår endvidere, at nævnet, når skifteretten i et verserende konkursbo har forholdt sig til kurators habilitet og efter kuratorhvervet er ophørt, som udgangspunkt realitetsbehandler en klage over, at advokaten befinder sig i en interessekonflikt, såfremt betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt.

Det henhører under skifteretten at træffe afgørelse om en kurators salær. Advokatnævnet har derfor ikke kompetence til at behandle en klage over kurators salær.

I Advokatnævnets sag nr. 2022-113 havde klager adfærdsklaget over, at advokaten, der var kurator i klagers konkursbo, havde tilsidesat god advokatskik ved at afregne sit salær på klientkontoen, inden salæret var endeligt, og inden kærefristen var udløbet. Nævnet fandt i kendelse af 28. november 2022, at advokaten ikke havde tilsidesat god advokatskik ved at afregne sit salær, inden kærefristen var udløbet. Nævnet lagde særligt vægt på, at skifteretten ved kendelse af 4. juni 2020 godkendte advokatens salærindstilling, og at kæreren, der blev iværksat efter, at advokaten havde hævet sit salær, ikke blev tillagt opsættende virkning. Advokaten var således berettiget til at udstede faktura af 5. juni 2020. ♦

DANSK RETSPLEJE Civil-, føged-, skifte- og straffeprocessen

Lars Lindencrone Petersen m.fl.

2037,50 kr. / 870 sider

9. udgave / **Karnov Group**

Dansk retspleje er en samlet, integreret fremstilling af dansk retspleje, der ellers traditionelt fremstilles opdelt i civilproces, straffeprocess, insolvensproces etc. Bogen kan anvendes både i teoretisk sammenhæng og i det praktiske retsliv. Også EU-retten og grundrettighederne, herunder retten til adgang til domstolene og til retfærdig rettergang, er integreret i bogen.

MILJØOPLYSNINGSLOVEN med kommentarer

Azad Taheri Abkenar m.fl.

2100 kr. / 730 sider

Djøf Forlag

Med bogen foreligger der nu for første gang en samlet kommentar til miljøoplysningsloven. Kommentaren er et nyttigt redskab for alle, der i praksis kommer i berøring med aktindsigtssager, herunder offentlige myndigheder, advokater og journalister.

ULOVLIGE AFTALER Om aftaler i strid med offentligretlige forbudsregler eller samfundets moralopfattelse

Kristian Torp

600 kr. / 320 sider

Djøf Forlag

Siden 1683 har Danske Lov 5-1-2 udgjort den retlige ramme for reguleringen af de såkaldte ulovlige aftaler. I denne bog behandles bestemmelsens fulde spændvidde: fra ægteskabskontrakter til aftaler med den tyske besættelsesmagt; fra aftaler i strid med lukkeloven eller andelsboligforeningslovens maksimalprisregler til aftaler om sort arbejde, betalt surrogatmoderskab og meget mere.

ALMINDELIG FORVALTNINGSRET

Sten Bønsing
750 kr. / 576 sider
5. udgave / Djøf Forlag

FAMILIERET

Caroline Adolphsen m.fl.
600 kr. / 406 sider
5. udgave / Djøf Forlag

FAST EJENDOM I

Overdragelsen
Carsten Munk-Hansen
850 kr. / 571 sider
3. udgave / Djøf Forlag

GRUNDLÆGGENDE

AFGIFTSRETlige PRINCIPPER

- i teori og praksis
Jette Thygesen
360 kr. / 260 sider
2. udgave / Djøf Forlag

IMMATERIALRET

Marksedsret Del 3
Palle Bo Madsen
650 kr. / 498 sider
8. udgave / Djøf Forlag

INSOLVENSRET

Gældssanering 2022
Jens Paulsen m.fl.
1942,50 kr. / 824 sider
2. udgave / Karnov Group

JURIDISK ORDBOG

Bo von Eyben
895 kr. / 548 sider
15. udgave / Karnov Group

KOMMUNERNES OPGAVER

Kommunalfuldmagten mv.
Karsten Revsbech m.fl.
850 kr. / 543 sider
4. udgave / Djøf Forlag

LOV OM INFRASTRUKTUR FOR ALTERNATIVE DRIVMIDLER TIL TRANSPORT (AFI-LOVEN)

- med kommentarer
Thomas Andersen Thrane m.fl.
850 kr. / 277 sider
Djøf Forlag

MEDIERETTEN

Del 2
Søren Sandfeld Jakobsen m.fl.
800 kr. / 387 sider
2. udgave / Djøf Forlag

SELSKABSLOVEN

med kommentarer – Bind I-II
Peer Schaumburg-Müller m.fl.
3500 kr. / 2120 sider
4. udgave / Djøf Forlag

SPEDITØR-, FRAGTFØRER- OG STEVEDOREANSVARSFORSIKRING

Jesper Windahl
560 kr. / 246 sider
2. udgave / Karnov Group

STRAFFEPROCESSEN

Michael Kistrup m.fl.
2080 kr. / 1130 sider
4. udgave / Karnov Group

TERRORISMEFORSÆTTET

- En analyse af straffelovens § 114
Nanna Grønning-Madsen
995 kr. / 388 sider
Karnov Group

VIKARLOVEN MED KOMMENTARER

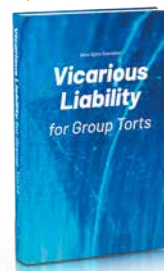
Anne Marie Abrahamson
695 kr. / 275 sider
2. udgave / Karnov Group

YTRINGSFRIHED

- fra Sokrates til sociale medier
Jacob Mchangama
400 kr. / 469 sider
Djøf Forlag

Aktuel Jura

NYHED!

Vicarious Liability for Group Torts

Sara Spiro Svendsen

ISBN: 978-87-420-0057-1 | Udgivet: August 2023
Sider: 272, indbundet | Pris: 495 kr. inkl. moms

NYHED!

Introduction to EU Internet Law, 3rd edition

Jan Trzaskowski, Andrej Savin,
Patrik Lindskoug & Björn Lundqvist

ISBN: 978-87-420-0068-7 | Udgivet: August 2023
Sider: 552, indbundet | Pris: 495 kr. inkl. moms

NYHED!

Medarbejderrepræsentation i selskabsbestyrelser

Lars Lindencrone Petersen, Morten Schaumburg-Müller & Peer Schaumburg-Müller

ISBN: 978-87-420-0063-2 | Udgivet: Marts 2023
Sider: 344, indbundet | Pris: 595 kr. inkl. moms

FÅ MERE VIDEN på www.extuto.dk

ExTuto

Du er her for at gøre en forskel

Det ansvar du tager – og de beslutninger du træffer - væver sig ind i selve opretholdelsen og udviklingen af vores retssamfund.

Vi er her også for at gøre en forskel. For dig!

For os handler det om at gøre loven levende og gøre dig bedre til det, du allerede er god til.

Gennem hver eneste sag, hver eneste beslutning.

 KARNOV
GROUP

Træf bedre beslutninger.
Hurtigere.